

Utopia

FEBRUAR 2007
NR 3 • UKE 7 • 32. ÅRG.

STUDENTAVISA I TROMSØ

Universitetsstyret høster kritikk for fusjonsprosess.

FUSJONSDEBATT side 7

James Brown er død og lever videre. Men hvem var han egentlig?

DØD OG FUNKY side 22

NYHETER SIDE 2   FOKUS SIDE 8   KULTUR SIDE 15   MENINGER SIDE 30   SPORT SIDE 26   NORDNORGEBANEN SIDE 32

Kontroversielle holdninger

Utopia har undersøkt holdninger til porno anno 2007. Sexolog Bente Træen har prinsipielt ikke noe imot det kontroversielle fenomenet. Hun aksepterer det som en del av mangfoldet, slår hun fast.

FOKUS side 11

NSU OPPTRER NAIVT OG FORKASTELIG

Studentstyret i Tromsø kritiserer NSUs lansering av den private studentforsikringen.

– NSU er nyttige idioter for forsikringsbransjen i et naivt prosjekt som ikke gagnar studentene, sier studentstyreleder Øyvind Johnson.

NYHETER side 6

GRENSESPRENGENDE JAZZMETALL

Shining har enda en gang tatt jazzten til ytterpunktene. Lekent, røft og vellykket.

KULTUR side 27

ALTERNATIVT TURISTMÅL

Bli kjent med boken som gir deg en vellykket ferie i Palestina.

KULTUR side 26

VÅR JAZZ I VÅR

Tromsø jazzklubb har en fargerik konsertmeny for vårsemesteret. Jazzklubblleder Øystein Blix er meget fornøyd.

KULTUR side 17

LEDER

Er ein student framleis ein student?

Norsk Student Union (NSU) vart på landstinget nyleg einig med seg sjølv om å gå inn for å lansere ein forsikringsavtale for studentar (sjå sak s. 6). Avtalen skal vere ei erstatning for det manglande offentlege tilbødet om ein skulle bli ufør medan ein studerar. Dei fleste studentar er unge og friske og berre eit veldig lite mindretal vert i realiteten uføre i studietida, ein kan difor sei at innsatsen ikkje står i høve til det ein får att. Det som gjer avtalen og den langvarige innsatsen frå studentpolitikarane endå mindre meningsfull er at dei få som faktisk vert uføre og difor er dei som treng forsikringa mest, gjerne er studentar som i utgangspunktet ikkje hadde god helse, og desse studentane får ikkje kjøpe forsikring på same vilkåra som andre studentar. Til dømes må dei gjennom ei to år lang karantene før forsikringa kan tre i kraft. Om dei då tek ei treårig utdanning er dei i realiteten berre uføreforsikra det siste året.

Kva er det då eigentleg studentpolitikarane har drege i land? Dei har sikra forsikringselskapa tilgang til nesten 100.000 kundar, og gode kundar, som kan vare i mange mange år. Utgiftene selskapa kjem til å ha på desse unge, friske kundane er minimale. I tillegg gjer NSU heile reklamekampanjen for dei gratis. På toppen av det heile får forsikringsagenten BAFO, som avtalen er ingådd med, 20 prosent av inntektene til kvar forsikring NSU sel til medlemmane sine.

NSU har eit prisipp som heiter "Ein student er ein student". Tilsynelatande eit prinsipp som skulle tilseie at NSU jobbar for å sikre rettane til alle studentar. Ved å inngå ein slik avtale bryt studentpolitikarane med prinsippet om at alle studentar er like viktige for dei og fokuserar på dei det er flest av, men ikkje på dei som kanskje treng hjelpa mest.

Det studentane i Noreg i dag treng er at det offentlege tek på seg det ansvaret det faktisk har for deira velferd. Alle arbeidstakarar i Noreg i dag er sikra mot

økonomisk ruin om dei skulle komme i uføre som følge av arbeidet sitt, utanom studentar. Vi er prisgjevne god helse om vi skal studere, har ein ikkje det er ein velkommen i studie-Noreg. Det har det offentlege bestemt.

Eit heiderleg unntak frå majoriteten i NSU sitt landsting er våre eigne studentpolitikarar frå Tromsø. Dei har heile vegen kjempa mot forsikringsavtalen og forstår kva for arenaar studentpolitikarane kan hevde seg på og kva for nokre dei bør halde seg unna. Det er meir enn ein kan seie om NSU-leiar, Jens Maseng, som i denne utgåva av Utopia hevdar at forsikringsavtalen med den private forsikringsagenten BAFO er eit ledd i prosessen mot å få inkludert studentane i den offentlege Arbeidsmiljølova, for nettopp å sikre dei like rettar ved uføre som det andre borgarar har. Det er ikkje heilt lett å sjå korleis ein slik avtale skal gjere at studentane er noko nærare ein inngang til Arbeidsmiljølova og ein lovnad frå det offentlege om at dei vil ta ansvar for helse og framtida vår. Alt tyder heller på at studentpolitikarane har brukt all tida si på å framforhandle avtalar med profesjonelle forsikringsskurkar framfor å snike i gangane på Stortinget, som dei ellers er så flinke til. NSU vart i fjor kåra til ein av dei sterkaste lobbyane på Stortinget. Det har dei all grunn til å vere stolte av. Så mi oppfordring til Maseng og følgjet hans er: hald heller fram med det de er gode til og prov at kritikarane av avtalen tek feil når dei hevdar at forsikringsavtalen vert ei sovepute, både for student- og stortingspolitikarar, og dra i hamn ein avtale som sikrar velferden til alle studentar. Så kan vi heller slå ein strek over dette pinlege kapitlet i NSU si historie.

TALE SEVERINA HALSØR

Russland for alle russere?

9. februar 2007 er det 3 år siden 9 år gamle Khurseda Sultonova ble knivstukket ni ganger i bryst, mage og armer utenfor sitt hus i St. Petersburg på grunn av sin etnisitet. Rasisme er et stort, voksende og neglisjert problem i Russland. Mens norske politikere sikler over nordområdene, lar de den universelle menneskerettigheten "å være fri fra rasisme" ligge og råtne som små fisk fra Barentshavet i vårt nære samarbeid med Russland. Amnesty klassifiserer situasjonen som ute av kontroll.

Menneskerettighetssituasjonen i Russland er på et kritisk punkt. President Putin strammer inn på alle områder og lukker mye av det russiske samfunnet fra omverdenen. Heldigvis har det kommet flere rapporter som nøye kartlegger omfattende menneskerettighetsbrudd, der kanskje et av de verste er den voksende rasismen som gjennomsyrrer Russland på alle samfunnsnivåer. Likevel hevder Norge med Jonas Gahr Støre i spissen at Norge må la Russland utvikle seg og at Norge har sagt klart nok i fra.

Rasistiske overgrep er nå blitt hverdagen i Russland og det går sjelden en dag uten at det blir rapportert inn nye overgrep, med alvorlige skader eller døden til følge. Overgrepene har bredt spennvidde og omfatter grupper som jøder, romanifolket, barn med blandet etnisitet, muslimer og mennesker fra Nord-Kaukasus, der spesielt tsjetsjenere er utsatt. Likevel kan det være nok at du ser utenlandsk ut, har utenlandske trekk eller rett og slett jobber mot rasisme. Overfallsmennene er ofte unge og opererer i grupper mot forsvarsløse individer. Det er blant annet registrert en mengde overfall på barn og kvinner, og på mennesker som sover. Overfall på anti-rasistiske grupper, talsmenn og demonstrasjoner er hverdagen. Selv om myndighetene har anslått at det finnes 5 000 organiserte "skinheads" i Russland, har ulike uavhengige organisasjoner anslått tallet til å overskride 50 000.

Mye av kjernen i problemet finner vi

altså i myndighetenes overbærende og uengasjerte holdning til problemet. Selv om Russland har forpliktet seg gjennom flere internasjonale avtaler til å bekjempe rasisme og beskytte de utsatte, er virkeligheten en ganske annen. Et eksempel er å finne på unnskyldninger for å ikke klassifisere overfallet som rasistisk. Unnskyldningene kan være så banale som å hevde at siden overfallsmennene hadde hår på hodet, kan ikke overfallet regnes som rasistisk. Staten bidrar også mer direkte gjennom et tilsynelatende voldelig og diskriminerende politi som stopper 21 % flere med utenlandsk utseende enn etniske russere, i følge en rapport fra Amnesty. Behandlingen pågrepne kan vente seg varierer fra lang ventetid til tortur i enkelte tilfeller. Under Putins nasjonalistiske politikk, blant annet representert ved krigen i Tsjetsjenia, hersker det en voksende nasjonalistisk stemning som kommer til uttrykk gjennom uttrykket "Russland for (etniske) russere!", et utsagn som 53 % av 1 600 spurte i en undersøkelse utført av Amnesty, støtter.

Dermed står den anti-rasistiske bevegelsen i Russland foran utfordringer som ikke bare gjelder selve rasismen, men også det at deres egne myndigheter ikke bare avstår fra å anerkjenne problemet, men faktisk bidrar til det i mange tilfeller. I tillegg står de ganske alene uten den viktige støtten fra andre land, som Norge, som kan og bør heve stemmen mot russiske myndigheter og virkelig si, ikke bare lunte fram på, at vi ikke er fornøyd med deres håndtering av problemet og forlanger endring i fremgangsmåte.

Hvis vi sammenligner det med norske forhold kan en bare tenke på hvordan drapet på Benjamin Hermansen forårsaket en nasjonal bevegelse mot rasisme og en årlig utdeling av Benjaminprisen. 9 år gamle Khurseda Sultonova ble derimot bare en i mengden.

HELENE SKJEGGESTAD

Utopia

Universitetet
i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø
utopia@utopia.no
www.utopia.no

Telefon: 77 64 59 00
Fax: 77 64 51 99

ANSVARLIG REDAKTØR:
Tale Severina Halsør
redaktor@utopia.no

NYHETSREDAKTØR:
Jørn Normann Pedersen
nyhet@utopia.no

KULTURREDAKTØR:
Frithjof Eide Fjeldstad
kultur@utopia.no

FOTOSJEF:
Ingrid N. Halvorsen
foto@utopia.no

LAYOUTSJEF:
Kristian O. Gundersen
kristian@utopia.no

IT-ANSVARLIG:
Pål Andreas Tomter
it@utopia.no

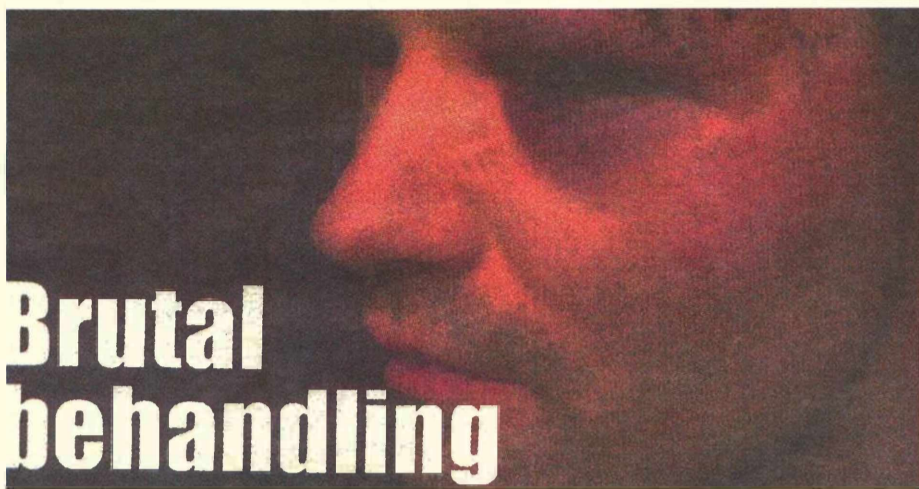
FRIVILLIGE:

Ane Elena Johansen
Anja Kristine Salo
Asgeir Mortensen
Benedikte Aas
Clemet Askheim
Eik Mjelva Kolstrup
Emilie Ekeberg

Frank Jørgensen Wold
Geir Skatdalen
Glenn Fagervik
Helene Skjeggstad
Inga B. Tøllefsen
Ingrid Ch. Sandnæs
Ingvild Buhaug

Kajsa Møllersen
Kjell Sture Johansen
Kjersti Hellesøy
Marte Nustad
Magnus A. Holte
Maria Mikkelsen

Marianne Eloise Størseth
Marie Seljehaug Johansen
Robert V. Utvik
Ruth Helen Thorheim
Stian Johansen
William Martinsen

Brutal behandling

Faksimile Utopia nr. 5/2006

Saken henlagt

"Intet straffbart forhold anses bevisst". Bare fire prosent av anmeldte politivoldssaker bærer fram.

Utopia fortalte i utgave 5 i fjor om russiskstudenten Tord Nygreen som anmeldte politiet i Tromsø for unødig maktbruk. Politiet svarte med å anmelde ham for vold mot offentlig tjenestemann og nå skal saken opp for retten.

Saker mot politiet har ingen sjanse

3. mars i fjor ble Tord Nygreen anholdt av politiet for å ha blandet seg inn i politiets arbeid og for ikke å etterkomme pålegg om å fjerne seg. Under pågripelsen fikk han kraftige skader i ansiktet til tross for at han i følge flere vitner oppførte seg rolig. Nå, snart ett år senere, har han fått melding om at saken hans mot politimennene er henlagt av Spesialenheten for politisaker "fordi intet straffbart forhold anses bevisst." – Heldigvis har jeg hele tiden fått beskjed om at saken min ikke har sjanse, så jeg er ikke skuffet, sier Nygreen om henleggelsen.

Vitnene viktige

Om en måned skal saken politiet har anlagt mot Nygreen opp i Nord-Troms Tingrett. Det blir da avgjort om Nygreen blir straffet for det han ser på som en motreaksjon på å ha anmeldt tjenestemennene. – Jeg vet det ikke sikkert, men jeg tror at hadde ikke jeg anmeldt dem, ville nok ikke de anmeldt meg. Så på en måte må jeg i retten for noe de har gjort, sukker Nygreen. – Men jeg har tenkt å vinne denne saken, fortsetter han. – Hadde det ikke vært for at flere vitner sa noe veldig

annet enn det politiet gjorde, ville jeg aldri anmeldt politiet i utgangspunktet. Det skulle jo tilsi at politiet egentlig ikke har noe særlig på meg. Dessuten er det jo åpenbart at noe er galt når man ser ut som jeg gjorde etter en pågripelse.

Misbruker folks tillit

– Folk har sterk tillit til politiet i Norge, men det er skummelt når politiet misbruker den tilliten, sier Nygreen. – Politiet har ingen kontrollorganer over seg og det gir dem veldig stor makt, særlig i situasjoner som min, der folk er beruset.

Skulle Nygreen tape saken, vil han bli pålagt å betale saksomkostningene. Det har derfor blitt startet en kronerulling og i følge Nygreen er det kommet inn en god del penger. – Jeg hadde ikke regnet med å få inn noe særlig, men det virker som mange vil støtte saken mot politivold, sier han. – Det viser at der politiet ser en sak som er uinteressant, ser folk flest mange viktige aspekt. På den måten vinner jeg jo uansett saken, for sosialt sett ser jeg at folk støtter meg.

FAKTA:

Spesialenheten for politisaker (SEFO) ble virksom fra 1. januar 2005 og er ansvarlig for å etterforske saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten. I 2005 ble det anmeldt 177 saker om ulovlig maktbruk til SEFO. Det er 22 % av alle anmeldte saker til SEFO dette året. Av alle saker som ble klaget inn for SEFO endte kun 4 % med positiv påtaleavgjørelse.

TALE HALSØR / EMILIE EKEBERG

Anmelder politiet

Enda en UiT-student har anmeldt politiet i Tromsø for ulovlig maktbruk.

vite at opptakene var blitt sletta den dagen, siden de bare tas vare på i 48 timer.

Arkeologistudent Aksel Haavik ble anholdt foran utestedet Strøket natt til søndag 28. januar. – Jeg så tre politifolk som dro en kar ut av en politibil og bortover gata. Jeg vet ikke hva det handla om, men fordi de var tre mot en gikk jeg bort for å se og slengte nok noen sarkastiske kommentarer. De ba meg forlate stedet, noe jeg ikke gjorde umiddelbart, da satte de på meg håndjern og la meg i bakken. Etterpå satte de seg på meg og jeg fikk et kne i hodet, forteller han. Haavik hadde drukket og mener selv at han oppførte seg dumt, men at han hele tiden var rolig.

– Jeg ble tatt inn på glattcella og der fikk jeg samme behandling. Jeg ble lagt i bakken og de satte seg på meg. Selv om jeg ikke gjorde motstand var de veldig hardhendte og jeg trodde jeg skulle dø, faktisk, sier Haavik. Han har etterfølgende anmeldt politiet i Tromsø til Spesialenheten for politisaker for ulovlig maktbruk.

Sletta videoopptakene

På cella der Haavik ble brakt inn observerte han et overvåkingskamera og han ba flere ganger politiet om å ta vare på opptakene: – Allerede søndag morgen da jeg ble løslatt, spurte jeg etter opptakene på overvåkingskameraet og hvor lenge de tok vare på opptakene, men politibetjentene der visste ikke. Det var ikke mulig å anmelde saken før mandag, men også da spurte jeg etter videoopptakene og fortsatt var det ingen som visste noe. Da jeg skulle avlegge forklaring dagen etter, tirsdag, fikk jeg

I følge Kurt Pettersen, politistasjonssjef ved Tromsø Politistasjon, er overvåkingskameraene velkjente ved stasjonen og han stiller seg uforstående til at tjenestemennene Haavik møtte på ikke kjente til rutinene rundt dem. – Kameraene er installert nylig etter nasjonal instruks, forteller Pettersen. – Formålet er først og fremst bedre oversikt og kontroll over de som sitter i arresten.

Siden Haavik var alene på glattcellen har han liten tro på at anmeldelsen av politiet skal bære frem: – Jeg forventer ikke noe annet enn at saken henlegges, siden jeg ikke har noen beviser. Det var jo veldig dumt at videoen ikke ble tatt vare på. Men hvis noen har sett noe fra anholdelsen hadde det vært veldig fint om noen vitner meldte seg.

Undergraver egen jobb

Ingen ved politiet i Tromsø kan uttale seg om Aksel Haaviks anholdelse. – Jeg skjønner at politiet må gjøre jobben sin, sier Haavik og fortsetter, – og det var for så vidt forståelig at jeg ble tatt inn på glattcella, selv om grunnlaget var syltynt. Likevel mener jeg at det var helt hårreisende og fullstendig unødvendig å være så brutale. Det verste etterpå er egentlig det psykiske. Det eneste jeg er redd for når jeg går på gata på kvelden i Tromsø er politiet. De undergraver jo litt sin egen jobb når de oppfører seg slik, avslutter han.

TALE HALSØR / EMILIE EKEBERG

Ulovlig overvåkning på kammerset?

Da Aksel Haavik ble innbrakt fant han et overvåkingskamera på cella. Praksisen kan være lovstridig.

for overvåkingen, og det skal være tydelig for den enkelte som beveger seg inn i området at det er overvåket." På politistasjonen i Tromsø gjøres ikke de innsatte oppmerksom på at de blir overvåket og politimyndighetene bryter dermed med merkeplikten. – Det er ikke skilt i cellene som opplyser om at de blir overvåka, bekrefter Kurt Pettersen, politistasjonssjef ved Tromsø politistasjon. – Men, jeg vil be om at det blir satt opp snarest mulig.

I følge Datatilsynet er kameraovervåking av personer som kan gjenkjennes et inngrep i personvernet og all kameraovervåking skal meldes og merkes: "Merkingen skal inneholde opplysninger om hvem som er ansvarlig

NYHETER | SAMSKIPNADEN

Notiser

Vil premiere for å ansette kvinner

Hver gang en kvinne ansettes som professor eller førsteamanuensis, bør lærestedet belønnes med ekstra penger, anbefaler komiteen for likestilling i akademia.

– Kjønnbalanse bør premieres, sier professor Kari Melby, leder av komiteen. Uten fortgang i ansettelser av kvinner vil det ta 30 år før det oppnås likestilling i akademia, melder en rapport fra Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU STEP). (Aftenposten.no)

Doktorgrad i reiseliv

Universitetet i Tromsø kan som første norske lærested tilby doktorgradsutdanning i reiseliv. Dette prosjektet er et samarbeid med Høgskolen i Alta og skal etter planen starte i 2008. – Reiseliv er et naturlig satsingsområde i Nord-Norge. Også Nordområdestrategien har dette som en av sine pilarer. Et doktorgradstilbud i reiseliv er i så måte et konkret eksempel på at vi nå arbeider med omsette strategien i handling, sier rektor ved Universitetet i Tromsø, Jarle Aarbakke, som også leder regjeringens ekspertutvalg for nordområdene. Høgskolen i Alta tilbyr allerede reiselivsutdanning på bachelor- og mastergradnivå og var derfor en naturlig samarbeidspartner, sier Aarbakke. (Tromsøflaket)

Stjal kirke for å kjøpe bil

Ikke alle prester orker å vente på sin lønn i himmelen, i hvert fall ikke ekspastor Randall Radic i First Congregational Church i byen Ripon i California. I fjor innrømmet han å ha svindlet til seg eiendomsretten til menighetens kirke og prestebolig, som han så solgte for å kjøpe seg en splitter ny BMW og en bærbar PC. – Vi visste ingenting før vi fikk en telefon fra banken om at han hadde kjøpt en BMW, sier David Prater, leder av menighetsrådet mens Radic var prest, til nyhetsbyrået AP. (Dagbladet.no)

Prioriterer påbegynte boligprosjekter

Kunnskapsdepartementet bevilger midler tilsvarende 100 boenheter til Stavanger og 179 hybelenheter til Bergen. – Stavanger og Bergen har et stort behov for nye studentboliger, sier kunnskapsminister Øystein Djupedal. Studentsamskipnaden i Tromsø fikk i denne omgangen ingen bevilgninger. – Vi har valgt å fokusere på de områdene med lavest dekningsgrad og prioriterer allerede påbegynte prosjekter, forteller Djupedal. (Kunnskapsdepartementet)

Ber studentene boikotte Coca-Cola

BOIKOTT: Attac oppfordrer til boikott av Coca-Cola.

Verden over boikotter universiteter og høyskoler produkter fra Coca-Cola Company på grunn av deres herjinger i utviklingsland. Samtidig har Coca-Cola i realiteten monopol på alle Norges institusjoner for høyere utdanning.

I mars 2006 utgav organisasjonen War on Want en kritisk rapport som slår sprekker i Coca-Colas velpolerte fasade som snill og sympatisk leskedrikkprodusent. Nylig oversatte Attac rapporten til norsk i forbindelse med en Coca-Cola-kritisk kampanje som er på trappene. – Målet med kampanjen er på kort sikt å opplyse studentmassen i Norge om Coca-Colas usolidariske fremtreden i den tredje verden. Sett i et litt lengre perspektiv ønsker vi å mobilisere Norges studenter til å bruke sin forbrukermakt til å aktivt tvinge Coca-Cola og andre aktører til å ta sosialt ansvar i de utviklingslandene de opererer i, sier leder i Attac Norge, Marte Nilsen

Monopol

Hvis man tar seg en titt i leskedrikkskapene i kantinen ved Universitetet i Tromsø, vil man, dersom man ser bort i fra enkelte produkter fra det lokale bryggeriet Mack, kun finne

produkter fra Coca-Cola. Pepsi, Solo og andre av Coca-Colas konkurrenter glimrer med sitt fravær.

– Nei, Coca-Cola har ikke monopol i ordets rette forstand, sier kantinesjef i Studentsamskipnaden i Tromsø, Svein Johansen, og fortsetter:

– Vi kan selge Solo og Pepsi dersom vi ønsker det, men Coca-Cola var i stand til å gi oss en mye bedre avtale på leveranser av leskedrikk enn det deres konkurrenter kunne.

Denne avtalen ble forhandlet fram av alle studentsamskipnadene i Norge, og er felles for alle landets universiteter og høyskoler. Dette innebærer at Coca-Cola i praksis har monopol på serveringsstedene og kantinene på alle landets institusjoner for høyere utdanning. – Beklagelig, mener Attac-lederen og føyer til at det er alltid er beklagelig at et selskap er nærmest enerådende i et så stort marked som studentmassen utgjør. – Dessuten blir det hele mer betenkelig dersom man tar i betraktning de anklagene som henger over Coca-Cola som følge av deres virksomhet i den tredje verden.

Bryter menneskerettighetene

I Attacs oversatte rapport går det fram at Coca-Cola mistenkes for sin angivelige bruk av paramilitære tropper for å aktivt undertrykke fagforeninger med vold. Flere fagforeningsledere ansatt hos Coca-Cola skal være drept og i Tyrkia, Pakistan, Guatemala, Nicaragua og

Russland beskyldes selskapet for drap, tortur og trusler mot fagorganiserte arbeidere. I tillegg henger stadige anklager om at Coca-Cola ødelegger grunnvannet i sine operasjonsområder, spesielt i India. – Coca-Cola dehydrerer lokalsamfunn som allerede lider av vannmangel, forgifter vannsystem og forurenser jordbruksland gjennom dumping av giftig avfall som også gjør lokalbefolkninga syke, forteller Nilsen. – I tillegg driver de kronisk utnyttelse av fattigfolk, hvor arbeiderne tvinges til å jobbe 16-timersdager og nektes å lønnes etter minstesatsene.

Boikott i USA og Europa

Coca-Cola har et voldsomt propagandamaskineri, som øser ut over 15 milliarder kroner i året på reklame verden over. I følge rapporten fra War on Want satses selskapet på såkalte "eksklusive drikkevareavtaler", som går ut på at Coca-Cola kjøper seg eksklusive rettigheter på skoler og universiteter. Disse rettighetene innebærer alt fra ekskludering av konkurrenter, installering av brusautomater til forhåndsbetalinger og økonomiske incentiver for å øke salget av selskapets produkter. I USA fikk denne strategien uønsket oppmerksomhet etter en elev ble utvist fra skolen sin etter å ha gått med en Pepsi t-skjorte på skolens offisielle Coca-Coladag. Kantinesjef Svein Johansen i SiTø benekter at fellesavtalen mellom Coca-Cola og studentsamskipnadene i Norge inneholder slike klausuler.

– De eneste ordningene vi har utenom selve prisen går ut på at vi har noen kampanjer sammen og at de sponser en del klær, sier han.

Over hele USA og i Europa har studentorganisasjonene tatt til orde for stopp av alt salg av Coca-Colas produkter på skoler og universiteter, og på enkelte skoler og universiteter er allerede boikotten et faktum.

– Dette er en verdensomspennende kampanje, sier Attac-leder Nilsen og fortsetter, – vi håper at slikt opplysningsarbeid kan tvinge de store transnasjonale konglomeratselskapene til å ta sosialt ansvar, respektere menneskerettighetene og lønne arbeiderne sine skikkelig. *Kan boikott av Coca-Cola være aktuelt ved Universitetet i Tromsø, kantinesjef Johansen?*

– Nei, det har jeg ingen formening om.

Håp om havet

REKTOR TALER: Jarle Aarbakke snakker til studentene ved NFH.

ARENA: En rekke studenter deltok på bedriftspresentasjonene under Håp i havet.

1. februar 2007 arrangerte studentene ved Norges fiskerihøgskole (NFH) årets Håp i havet-konferanse, en konferanse som tar sikte på å skape en felles arena for studenter og næringsliv.

Håp i havet er arrangert etter initiativ fra studentene ved Norges fiskerihøgskole (NFH) ved Universitetet i Tromsø. Ifølge koordinator og bachelorstudent i fiskerifag, Ola Christian Olsen, er dette årets største happening på NFH. Han forteller at konferansen har et todelt fokus. – På den ene siden har vi et faglig opplegg som særlig retter seg mot samarbeidet med Russland. På den andre siden ønsker vi at denne konferansen skal fungere som en arena hvor studenter og næringsliv møtes, sier han.

Satsning på rekruttering

– Tidligere har konferansen hatt et veldig faglig fokus, men det som er nytt i år er at vi satses tungt på rekrutteringsdelen, hvor vi blant annet har invitert en rekke bedrifter fra økonomi- og fiskerinæringa for å holde foredrag, sier Olsen som også håper rekrutteringsdelen skal få et enda større fokus i fremtiden. – Det er viktig med en arena for nettverksbygging for studentene, da særlig de som går på

mastergrad og står nærmest arbeidslivet, sier han videre. Olsen forteller også at de har et eget opplegg under konferansen hvor studentene har mulighet til å presentere sine prosjekter ovenfor medstudenter og næringslivet.

Sterkt faglig innhold

Til tross for storsatsning på rekrutteringsdelen, stiller Håp i havet med et veldig sterkt og differensiert faglig innhold. Studentene kan velge mellom tre forskjellige spor og arrangørene håper at det skal være foredrag som vekker interesser på alle fagretningene på NFH. Med foredragsholdere fra Russland, fakultetet, Bellona og næringslivet, virker det som bredden ved NFH er godt representert. Mens bedriftspresentasjonene i stor grad har dreiet seg om økonomifag, har det faglig innholdet gått mye på utfordringer og visjoner knyttet til fiskerinæringen.

– Vi holder tross alt til på Norges fiskerihøgskole, smiler Olsen.

Samarbeid med Russland sentralt

Håp i havet fikk i fjor tildelt 100.000 kroner for å opprette samarbeid og dialog med Universitetet i Murmansk i Russland. Olsen mener samtale og samarbeid med våre russiske naboer er sentralt når man snakker om fiskeriene i nord. – Å samarbeide med Russland kan på mange områder virke litt tungrodd, men det er viktig å ha i bakhodet at

man opererer med vidt forskjellige forutsetninger. Derfor er det så viktig med god kommunikasjon, sier Olsen og håper konferansen kan bidra til å styrke dette, i alle fall mellom studenter. En delegasjon på to studenter og to ansatte fra Universitetet i Murmansk deltok under Håp i havet og Olsen forteller at dette er en direkte følge av pengene de fikk for å styrke det norsk-russiske studentsamarbeidet.

– Veldig glad for å være her

Yuliana Polishchuk, som studerer økonomi, engelsk og svensk ved Universitetet i Murmansk, forteller at Håp i havet er en viktig arena for å styrke forholdet mellom norske og russiske studenter. – Ideen bak konferansen er veldig god. Det er bra at man inviterer russiske studenter som kan dele sine synspunkter og perspektiver med norske studenter, sier hun og berømmer organisatorene for å gjøre en veldig god jobb. – Det er en mye sterkere tradisjon for studentinitiativ i Norge enn i Russland og denne konferansen er et godt eksempel på hva studenter kan få til. Polishchuk håper Håp i havet er starten på et mye bredere og større samarbeid mellom studenter i Tromsø og Murmansk. – Utveksling mellom Russland og Norge er veldig viktig når det gjelder mulighetene knyttet til nordområdene, avslutter hun.

Fornøyde studenter

Bjørnar Øye og Bjørn Christian Pedersen som begge er på siste halvåret på mastergrad i økonomi, mener Håp i havet er en viktig konferanse for studentene ved NFH. – Dette er et veldig godt initiativ og særlig bedriftspresentasjonene var veldig interessante, sier de to studentene. – Det er nok et par av foredragsholderne under bedriftspresentasjonene som vi kanskje blir å søke jobb hos når vi er ferdige med mastergraden, forteller studentene hemmelighetsfulle. Videre oppfordrer de alle NFH-studenter til å delta på neste års konferanse. – Det er viktig å bygge nettverk og få kontakt med næringslivet for studenter og denne konferansen er ypperlig for akkurat dette, avslutter de.

FAKTA:

Årlig konferanse arrangert av studentene ved Norges fiskerihøgskole (NFH). Konferansen har som mål å fungere som en arena hvor studenter og næringsliv kan møtes gjennom bedrifts- og studentpresentasjon og faglige foredrag. Utveksling og dialog med Russland står sentralt.

På årets konferanse deltok en delegasjon fra Universitetet i Murmansk. Konferansen arrangeres med støtte fra ulike sponsorer, både offentlige og private.

NYHETER | FORSIKRING

– Nyttige idioter for forsikringsbransjen

Studentstyret i Tromsø mener Norsk studentunion (NSU) opptrer naivt når de nå lanserer sin Studentforsikring.

Etter lengre forhandlinger mellom NSU og forsikringsmegleren BAFO vedtok NSUs landstyre forrige helg å lansere Studentforsikringen. Jens Maseng, leder i NSU, mener dette er et ledd i kampen for å få studentene inn under arbeidsmiljøloven, som vil sikre studenter støtte hvis de blir uføre på lik linje med folk i arbeid. – Det er utrolig viktig at man synliggjør behovet for å få studentene under dette lovverket. Situasjonen i dag er slik at hvis noe inntreffer på studiestedet, så står man helt på bar bakke. Studentforsikringen omfatter blant annet en individuell uføre- og dødssforsikring studentene tegner med BAFO gjennom oss, sier han.

– Midlertidig nødløsning

Maseng forteller videre at bakgrunnen for Studentforsikringen er på den ene siden å synliggjøre behovet for å studenter under arbeidsmiljøloven og på den andre siden skape en substituttløsning så lenge dette ikke er tilfellet. – Dette er og blir en nødløsning. En privat forsikringsavtale verken kan eller skal være lik god som betingelsene under loven, sier han. – Målet vårt er å få studenter inn under arbeidsmiljøloven og dette er et ledd i denne kampen, poengterer Maseng.

De som har behov, får ikke

NSU Tromsø og studentstyret ved Universitetet i Tromsø har siden forhandlingene med forsikringsbransjen startet, kjempet mot forsikringsordningen med nebb og klør. – Problemet med den avtalen NSU har kommet fram til med BAFO, er at den faktisk ikke gagnar de den skal ganne. Den ekskluderer kronisk syke studenter som faktisk har størst behov for en slik ordning, da de får langt dårligere betingelser og prøvetid på forsikringsavtalen, sier Tromsøs representant i NSUs landsstyre, Frode Henriksen.

– Dette er ikke en ordning som er til studentenes beste, da de studentene som har størst behov for en forsikring, ikke har mulighet til å få det. Dette er et brudd med NSUs tradisjon for å ta de svakestes parti, fortsetter han.

KRITISKE: Frode Henriksen (til venstre) og Øyvind Johnson mener NSU fungerer som døråpner for en kapitalsterk og kynisk bransje når de nå lanserer sin Studentforsikring.

Maseng mener dette er feil fokus.

– Under én prosent av norske studenter kan betegnes som kronisk syke og det finnes allerede gode velferdsordninger for disse. Vi mener det er viktig å gi et tilbud til det store flertallet av studenter i avvente av en løsning som gjelder alle, sier han.

” Dette er ikke en ordning til studentenes beste.

– Forkastelig og naivt

Både Henriksen og studentstyreleder Øyvind Johnson mener NSU opptrer ekstremt naivt i denne saken. – Studentene er en yndet gruppe for forsikringsselskapene fordi de som regel er unge og friske. Jeg synes det er forkastelig at NSU skal markedsføre en privat forsikringsordning som om dette skulle være noe studenter flest trenger, sier Johnson. Han viser videre til at NSU tilbyr innbo- og reiseforsikringer fra BAFO. – Hva har dette med kampen for å få studenter inn under arbeidsmiljøloven å gjøre, spør han retorisk og mener NSU her fungerer som en døråpner for forsikringsbransjen inn til titusener av studenter. Henriksen påpeker også at NSU her fungerer som en konkurransevridende instans. Jens Maseng mener dette et biprodukt av prosessen. – At vi kan levere innbo- og reiseforsikringer til en rimelig pris mener jeg er uproblematisk, sier han. NSU Tromsø er ikke enige. – Det er ingen automatikk i at denne forsikringsordningen opphører i det

man slutter å være student, utdyper Henriksen. – NSU er nyttige idioter for forsikringsbransjen i et naivt prosjekt som ikke gagnar studentene og har åpenbart blitt utnyttet av forsikringsbransjen som den uprofesjonelle parten i denne saken. Det er svært problematisk at NSU ikke klarer å innse dette, sier Øyvind Johnson.

Utenfor sitt virkeområde

Både Henriksen og Johnson mener NSU her opererer langt utenfor sitt virkeområde som studentvelferdsorganisasjon. Jens Maseng er enig i dette, men med positive fortegn.

– NSU tar ansvar hvor det offentlige svikter. Det er ikke NSUs oppgave å tilby private forsikringsordninger til studenter, men dette er som sagt en nødløsning og jeg mener vi har kommet fram til svært gode betingelser med BAFO, sier han.

– NSU svekker kampen

Henriksen og Johnson er ikke enig i at denne forsikringsordningen vil styrke kampen for å få studentene under arbeidsmiljøloven, tvert imot. – Når NSU nå har vedtatt dette har myndighetene noe å slå i bordet med mot at studentene har et behov for å bli inkludert i arbeidsmiljøloven, sier Henriksen. Maseng avviser dette: – Vi har allerede fått en masse henvendelser fra politisk hold om dette og mener Studentforsikringen har aktualisert spørsmålet om studenten skal inkluderes

i arbeidsmiljøloven.

20 prosent rett til BAFO?

Etter det Utopia kjenner til går 20 prosent av inntektene fra Studentforsikringen rett til forsikringsleverandøren BAFO. Verken NSU Tromsø eller Jens Maseng kan verifisere dette tallet. – Vi har en avtale med BAFO som jeg ikke har mulighet til å gå inn på, da dette er konfidensielt. Det jeg kan si er at forsikringsselskapet opererer med en provisjonsordning, det vil si at hvis Studentforsikringen ikke får oppslutning hos studentene, får heller ikke BAFO noen inntekt, avslutter Maseng.

Frode Henriksen mener derimot det er forkastelig at private aktører skal tjene penger på studentenes manglende rettigheter.

FAKTA:

NSUs Studentforsikring involverer alt fra uføre-, døds-, innbo- og reiseforsikring, levert av forsikringsmegleren BAFO. Forsikringsordningen er ment som en midlertidig løsning og som et ledd i kampen for å få studenter inkludert under arbeidsmiljøloven. Inkluderes studentene under loven, vil det si de har rett til offentlig støtte hvis de f.eks. skulle bli uføre.

JØRN NORMANN PEDERSEN
(TEKST OG FOTO)

– Arrogant av Universitetsstyret

FUSJON: NTL tok initiativ til et debattmøte om fusjonsprosessen hvor Universitetsstyret måtte tåle sterk kritikk.

Etter manglende initiativ til debatt om fusjonsprosessen fra ledelsen ved Universitetet, arrangerte NTL 6. februar et åpent møte om temaet.

Det ble for en tid siden ble det sendt ut et høringsnotat til de ansatte med frist for innspill 15. februar. – Dette er jo vel og bra, men problemet er at notatet handler om hvordan prosessen skal foregå, ikke hvorvidt den bør finne sted eller ikke, sier Torill Nustad, hovedtillitsvalgt i Norges Tjenestemannslag (NTL). NTL mener det er viktig med en debatt om fusjon i det hele tatt er ønskelig.

Debatt etter høringsfristen

Gerd Bjørhovde, prorektor ved Universitetet i Tromsø, forteller at Universitetsstyret vil legge opp til debatt og dialog med de ansatte etter høringsfristen er gått ut 15. februar. Samtidig lovpriser hun de mulighetene hun mener en fusjonert institusjon vil skape for Tromsø. – Lover og reformer de siste årene har i stor grad hvasket ut forskjellene mellom universitetene og høyskolene, noe som aktualiserer denne prosessen enda mer. Det er veldig spennende å se på de mulighetene vi har her, sier Bjørhovde. I tillegg mener Bjørhovde man må ta inn over seg den nasjonale og internasjonale konkurransesituasjonen. – Det er viktig å spørre seg hvor Universitetet i Tromsø ligger i dette landskapet, poengterer hun.

– Ingen vil bli sagt opp

Torill Nustad fra NTL savner garantier mot oppsigelser fra Universitetsstyret i en eventuell fusjonsproses. – Slike garantier er ikke vanskelig å gi, sier prorektor Gerd Bjørhovde og presiserer at det er åremålsstillingene og de midlertidige ansatte som kan bli en utfordring.

– Paternalisme og arroganse

Peter Arbo fra Universitetsstyret mener fusjonsprosessen er en mulighet for Universitetet i Tromsø og igjen reise sitt rykte som pioneruniversitetet og mener motstanderne opptrer for konservativt. – Denne motstanden er preget av akademisk arroganse og en paternalistisk omsorg ovenfor Høgskolen fra deler av universitetsmiljøet. Psykologiprofessor Joar Vitterstø mener dette er et forsøk på latterliggjøring av argumentasjon hos fusjonsmotstanderne. – Det er ikke paternalisme å anerkjenne at det finnes ulike forutsetninger og kulturer ved de to institusjonene. Hvis det er noen som opptrer arrogant i denne saken er det Universitetsstyret som har kjørt et fullstendig sololøp, sier han.

Segregering av ansatte

Willy Guneriussen fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet, viser også til de forskjellige forutsetningene som problematiske. – Det er snakk om to vidt forskjellige kulturer, hvor man opererer ut fra helt ulike forhold. Det sentrale problemet er at det er en svært liten andel vitenskapelige ansatte ved Høgskolen og hva skal man gjøre med disse i en eventuell fusjonert institusjon,

spør Guneriussen og advarer mot segregering av ansatte i en eventuell fusjonert institusjon. Samtidig presiserer han at både Høgskolen og Universitetet har mye å vinne på samarbeid, men at fusjon ikke er veien å gå.

Brå og toppstyrt prosess

Tore Vorren, dekan ved matematisk-naturvitenskapelig fakultet, mener prosessen har vært preget av toppstyring fra ledelsen og får tilslutning fra Guneriussen. – Styret legger opp til en debatt hvor premissene allerede er lagt. Man sier Universitetet og Høgskolen skal fusjonere og at de ansatte bare har å tilpasse seg. Jeg mener dette var akkurat det vi kjempet mot i forrige reformrunde når vi klarte å forhindre en ansatt ledelse etter bedriftsmodell. Dette er paradoksalt, sier Guneriussen.

FAKTA:

På et felles styremøte mellom Universitetet og Høgskolen i Tromsø 23. mars i 2005 ble det vedtatt et intensjonsforslag om fusjon mellom de to institusjonene. Ledelsen ved Universitetet har i ettertid høstet kritikk for at prosessen har vært veldig toppstyrt og at premissene har allerede vært lagt. Det er sendt ut et høringsnotat om saken med frist for innspill 15. februar. Flere institutter og fakultetet ved UiTø har uttrykt sin skepsis mot fusjonsprosessen og mener den skaper flere problemer enn den løser.

TEKST: JØRN NORMANN PEDERSEN
FOTO: INGRID HALVORSEN

News in Brief

Hope in the sea

On February 1st, the yearly conference "Hope in the sea" was arranged by the students at Norway's Fishing Academy (NFH), with a purpose to function as an arena where students and the business community can meet through company- and studentpresentations and lectures. New for this year's conference is the focus on recruitment and creating a network. Also, a delegation from the University of Murmansk was present, as the co-operation with Russia is central when it comes to fishing in north. One of the students from Murmansk, Yuliana Polishchuk thinks that "Hope in the sea" is an important arena to strengthen the relationship between Norwegian and Russian students.

Strife about student insurance

NSU (Norwegian Student Union) has decided to offer an insurance arrangement called the Student Insurance. It is delivered by the private insurance company BAFO and offers primarily disability and death insurances. In addition, a package deal exists that amongst other things contains a house content and travel insurance. The leader of NSU, Jens Maseng, says that the Student Insurance is an important emergency solution that shows the need of getting the students under the Working Environment Act. NSU Tromsø disagrees, and thinks that the arrangement rather weakens the purpose in question. – This is not an arrangement that is for the best for the students, as the students that need an insurance the most, do not have the opportunity to get it, says Tromsø's representative in NSU's National Committee, Frode Henriksen.

Criticism against the merge process

In a debate arranged by the largest union at the University, Norsk Tjenestemannslag (NTL), the board of directors at the University of Tromsø drew heavy criticism for several employees on the merge process between the University and the College University (HiTø). – The board of directors have presented a debate to the the employees of the University in which they already have reached a conclusion, says Willy Guneriussen from the Faculty for Social Sciences (SV-fak.), which calls the process undemocratic. Guneriussen also pointed to the different cultures existing on the two separate institutions, where the University is centered around research while the University College has their focus on education. This could arise problems concerning employee-status because of the uneven level between teachers and researchers in a future merged institution. Gerd Bjørhovde, vice principal at the University, promised to take the employees concern further to the University Board.

FOKUS

Søppelmat til besvær

I 2000 kastet vi til sammen 566.000 tonn mat, noe som var en økning på 125.000 tonn fra året før, i følge Statistisk sentralbyrå (SSB). Vi har frihet til å velge, og da velger vi bort sunn fornuft, tradisjoner og bananer med brune flekker på.

Forbrukere blir stadig mer kresne når det gjelder kvalitet og utseende på maten vi spiser. Vi importerer stadig mer frukt som høstes grønne og modner under reisen til oss og spiser mer ferdigprodusert mat med kort holdbarhet. Og vi kaster mer mat; mengder av mat. Dette er ofte mat som godt kan spises, men kastes fordi den har en liten flekk, emballasjen er skitten eller designet er fra før jul.

Veiledende holdbarhetsdato?

I de fleste land der mat selges i butikker, har emballert mat en holdbarhetsdato. Denne datoen settes av produsenten. Ferskvarer som melk, ost og kjøtt i

kjøledisken har mekning om siste forbruksdag. – Dette er lettbederlig mat og butikken har ikke lov å selge eller gi bort slik mat, sier Bjørn-Leif Paulsen i Mattilsynet. – Dette gjelder ikke mat som suppeposer, pasta eller hermetikk med best før-merkning. Etter denne datoen garanterer ikke lengre produsenten kvaliteten, men butikken kan fortsatt selge varen til redusert pris eller gi den bort, fortsetter han. Paulsen forteller at dette systemet er designet for å beskytte forbrukeren mot bedervede produkter og virker i utgangspunktet svært fornuftig. – En importkjede har kontrollert i alle ledd for å sikre maten som kommer frem tilfredsstillende forbrukernes krav. Dette leder til at det kastes mat hos grossister, i butikken og hjemme hos oss selv, sier Paulsen.

Spekulasjon i holdbarhet

I en sak fra Forbrukerinspektørene i 2004 ville de undersøke om produsentene med vilje spekulerer i å sette korte holdbarhetsdatoer på maten, for dermed å få en raskere rotasjon og selge mer. Selv om for eksempel spekemat blir laget ved en gammel konserveringsteknikk, selges all slik mat med en standard holdbarhet på

6 måneder. – Dette er for sikkerhets skyld, svarte Stranda Spekematfabrikk til Forbrukerinspektørene. Et annet eksempel er Tines Edamerost, hvor Tine opererer med en holdbarhet på noen måneder, selv om den blir bedre hvis man lagrer den i flere år. – Får osten ligge lengre blir den sterkere i smaken og da kan forbrukerne bli overrasket og produktet vårt blir mindre forutsigbart, svarte Tine i Forbrukerinspektørens undersøkelse. Videre vurderte inspektørene at "(...) holdbarhetsdato kan bli brukt som et instrument for å opp omsetningen.

16.000 tonn kastes årlig

Bjørn BU, leder for Mat- og emballasjeregjenvinning AS i Tønsberg, er en engasjert motstander av kasting av frisk mat. I et intervju med

” Dette er et lite innslag av blodig kapitalisme.

Forbrukerinspektørene uttrykker han sin frustrasjon over den stadig økende tendensen til at god mat som ikke har gått ut på dato, blir kastet. – Fra grossister kommer paller med mat

som skal kastes. Hvis ett eple er litt brunt, kaster de hele kassen. Hvis en juicekartong er lekk, kaster de ofte hele pallen, selv om det er lenge til juicen går ut på dato, sier han og forteller at det var en dag 16 paller iste ble destruert fordi noen av kartongene var lekk. – Hvert år får vi inn mellom 15 og 16.000 tonn mat fra hele Sør-Norge og det bare øker på. Før fikk vi mest filler og grisemat, mens nå er det meste vi håndterer mat mennesker spiser, forteller Bu til Nettavisen.

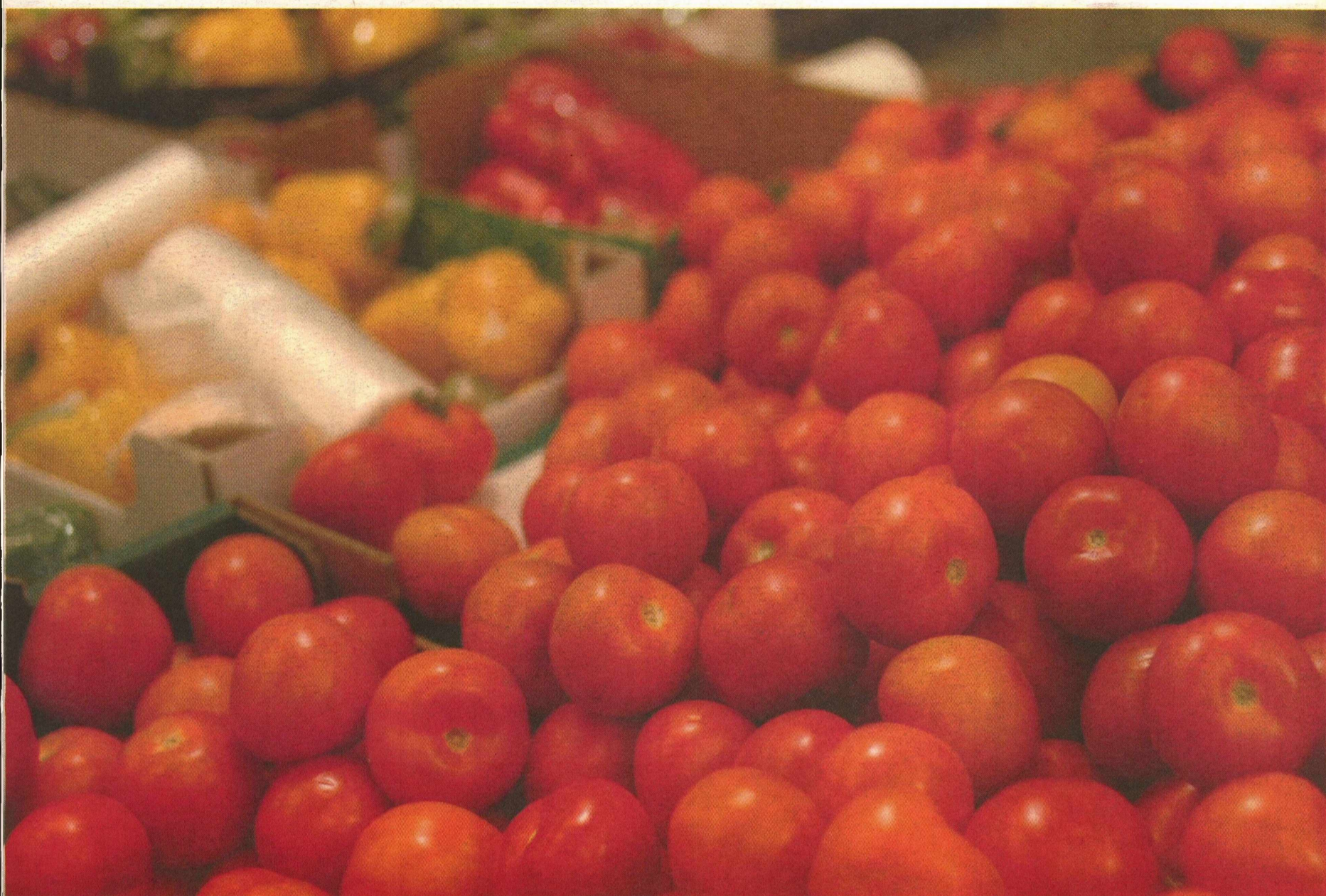
Markedets makt

– Dette er et lite innslag av blodig kapitalisme, innrømmer Dagfinn Liljedal Elverum ved Prix Elverhøy på spørsmål om hvorfor de ikke gir bort mat som er gått ut på dato. – Hvis vi gir bort maten vil vi selge mindre, sier han. At markedslogikk styre butikker som lever å selge mat, komme

kanskje ikke som en overraskelse. – Det er tross alt kunden som bestemmer og vi får ikke solgt en tomat som er litt bulket så den kaster vi heller med engang, sier Viktor Hansen på Rema 1000 på Lanes.

FOKUS | MATKASTING

På Prix Elverhøy selger de av og til frukt som ikke er prikkfri til nedsatt pris, men dette er både plasskrevende og selger heller ikke særlig bra, forteller Liljedal Elverum. Sverre Yttermo i MH-kantina til Studentsamskipnaden i Tromsø mener matkastingen har gått for litt for langt. – Det er galskap at fullstendig god mat blir kastet og ikke kan brukes til for eksempel dyrefôr, sier han. Dette er det nye EU-regler som setter en stopper for.

Skitten emballasje selger ikke
Grossistene, dvs. lagrene som tar imot pallene fra sør og som så kjører dem ut til butikkene, er de som ved første øyekast er de skruppelløse når det kommer til kasting av mat. De låser søppelcontainerne sine som fylles opp av mat som ikke er i nærheten av holdbarhetsdatoen. Grossistene har en avtale med butikkene, slik at de opererer med en egen dato, som er siste dag maten kan selges til butikken, slik at butikkene ikke mottar mat som går ut dagen etterpå. De kaster også mat i tilgriset eller bulket emballasje. Jøran Lien på Asko Nord sier at de har kontrollert og overvåkninger i alle ledd for å begrense kastingen til et absolutt minimum. – Vi taper penger på å kaste mat og det

er ikke slik at vi ønsker det, sier han. Emballasjene som er tilgriset tiltrekker fluer og butikkene får ikke mat i skitten innpakning, derfor hender det at de vasker tilgrisede emballasjer, men fordi det fører til mye ekstraarbeid havner det som oftest i søpla. – Vi kan selge mat som er gått over får grossistdato til redusert pris og hvis butikkene ikke vil ha det, hender det at vi gir det bort til Frelsesarmeen eller Kirkens Bymisjon, forteller Lien. Ann Karina Sogge fra Kirken Bymisjon sier at de gjerne tar imot mat, men at de ikke har kapasitet nok til å sortere den. – Derfor tar vi ikke imot ferskvarer eller ting som er gått ut på dato, forteller hun. Samtidig understreker hun at de er veldig fornøyd med den maten de får fra butikker og restauranter.

Vi kaster mer mat enn noensinne

Vi kaster altså mer mat enn noensinne selv om konserveringsmetodene produsentene bruker, stadig blir mer avanserte. Markedet jager profitt, og når de har mat de ikke kan selge, er ofte det minst krevende å kaste den. Markedet sier at det er forbrukeren som bestemmer, men vi kan jo kanskje

spørre oss om det ikke er markedet som skaper dette behovet for steril mat. Vi som forbrukere, kan jo starte med å kjøpe bananer som faktisk er modne, se på datostemplingen i vårt eget kjøleskap med sunn fornuft og å bevisst kjøpe bulket hermetisk mat. Alternativet er at det kastes.

Food not Bombs

Food not Bombs er en løst organisert sammenslåing av folk og steder som serverer mat fra søpla helt gratis til folk som vil ha. De hevder at bedriftenes og myndighetenes prioriteringer er helt feil når de lar noen sulte midt i all overfloden. For å bevise dette, og holde kostnadene nede, er mesteparten av den maten de serverer overskuddsmat som ellers ville gått til spille fra butikker, bakerier, markeder og restauranter. Dette er altså dirkete gjenbruk av mat. Det å dykke ned i avfall for å hente opp fullt brukbare ting, i dette tilfellet mat, er så vanlig mange steder, at de har egne verb for det. Dumpster diving, binning, D-Mart, dumpstering, garbing, garbage gleaning, skipping, eller trashing er noen amerikanske eksempler. I USA har flere delstater lover som gjør slik aktivitet i seg selv lovlig, men i Norge er regelverket

mer uklart. Ingen av de butikkene Utopia har snakket med har opplevd at noen uvedkommende hentet mat ut av søppelcontainerne deres, men nesten alle låste dem. De sa at dette var fordi de ikke ønsket at andre skulle kaste ting i deres containere, og at de ikke ville at den kildesorteringen de drev på med skulle blandes med annet avfall.

FAKTA:

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) kastet nordmenn i 2000 til sammen 566,000 tonn søppel, noe som var en økning på 125,000 tonn fra 1999. Store deler av maten som kastes er i fullstendig god form og kastes lenge for holdbarhetsdatoen går ut.

Forbrukerinspektørene hadde i 2004 en sak hvor de konkluderte med at kasting av mat i stor grad skjer ut fra et hensyn om profitt.

EIK MJELVA KOLSTRUP
JØRN NORMANN PEDERSEN (FOTO)

NYHETER | REKTORVALG

Rektorduell ved HiTø

27. februar er det duket for rektorvalg ved Høgskolen i Tromsø. Sittende rektor Ulf Christensen har fått en utfordrer: Ellen Dahl. Spørsmålet om fusjon står sentralt og Høgskolens rektorkontor er ikke stort nok for begge.

Ellen Karoline Dahl
Utfordrer sittende rektor Ulf Christensen

"De ansatte må tas på alvor."

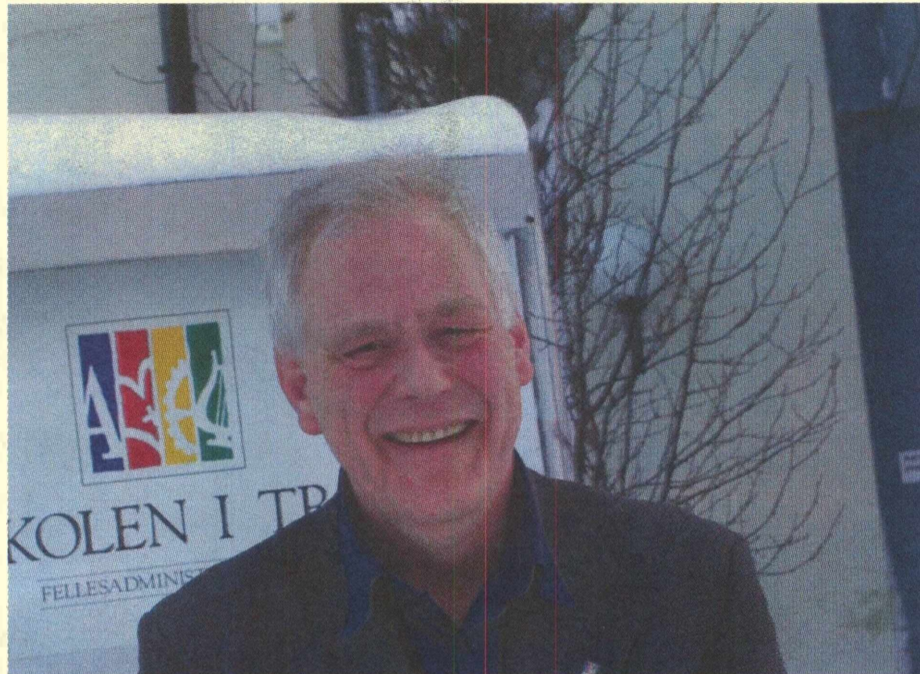
Dahl mener fusjon mellom Universitetet og Høgskolen kan være en bra ting, men savner likevel en mer inkluderende prosess ovenfor de ansatte fra ledelsens side. – Dette har ikke vært en demokratisk prosess. Det er gått snart ett år siden styrene ved Universitetet og Høgskolen gjorde intensjonsvedtaket om fusjon, likevel har dialogen mellom ledelsen og de ansatte vært svært dårlig, sier hun. Samtidig presiserer hun at hun ikke er motstander av fusjon, men mener prosessen må demokratiseres og at tempoet må senkes. – Jeg har vanskelig for å se hvorfor man må gå så fort fram her. For at fusjon skal gå best mulig er det nødvendig med langsiktig planlegging som også involverer de ansatte i større grad, i tillegg er det nødvendig å skaffe de nødvendige midler for å finansiere en eventuell sammenslåing.

Konkurransen om studenter sentralt
Dahl forteller videre at framtidsutsiktene i forhold til rekruttering av studenter ser mørke ut og at man må ta denne

utfordringen på alvor. – Vi har den siste tiden vært vitne til en økende grad av urbanisering, hvor studentene trekker til de store byene. En fusjon vil utvilsomt styrke Tromsøs posisjon i denne konkurransesituasjonen. En fusjon kan skape en veldig viktig synergieffekt, sier hun og poengterer at de ansatte må føle eierskap til en eventuell ny institusjon. – De ansatte må tas på alvor i denne prosessen, fortsetter Dahl.

Satsningsområder:

1. Demokratisere og senke tempoet i fusjonsprosessen.
2. Mer sammenhengende tid til forskning- og utviklingsarbeid. Videreføre førstelektorprogrammene og opprette dosentprogram.
3. Videreutvikle profesjonsutdanningen slik de er relevante og tilpasset samfunnet rundt oss.
4. Fremme en inkluderende utdanning og tilrettelegge studieprogram for funksjonshemmede studenter.
5. Reetablere ordningen med to sensorer.
6. Evaluering av kvalitetsreformen lokalt

Ulf Christensen
Sittende rektor

"Det åpne dørs politikk er en veldig viktig politikk for meg."

Christensen er en ivrig tilhenger av fusjon med Universitetet i Tromsø (UiT) og mener dette spørsmålet vil være veldig aktuelt for den kommende perioden. – Mitt håp er at man får sendt av gårde søknaden til departementet i løpet av 2007, slik at man fra 2009 kan snakke om én offentlig institusjon for høyere utdanning i Tromsø, forteller en optimistisk Christensen. Han trekker frem særlig tre grunner som taler for fusjon. – Det første er at vi gjennom å kombinere høgskolens styrke på utdanning og Universitetets styrke på forskning har mulighet til å skape en helt ny type institusjon. Det andre er at en fusjonert institusjon vil få en større strategisk handlekraft enn institusjonene hver for seg med blant annet en utvidelse av studie- og forskningsporteføljen. Det tredje er at man vil gjøre Tromsø mer attraktiv som studentby både nasjonal og internasjonal, sier Christensen

Inkludert ansatte

Christensen forteller at mange av kritikerne av fusjonsprosessen har rett i at den har vært toppstyrt ved både Høgskolen og Universitetet. – Det er de respektive ledelsene og styrene som i hovedsak har kjørt prosessen fram dit den er nå, men det er viktig å ha i bakhodet at det er vår oppgave som styrer og trekke de lange strategiske linjene, forteller Christensen og fortsetter: – Jeg vil likevel påpeke at vi

har tatt imot innspill fra de ansatte og studentene. Det ble arrangert fagdag for alle ansatte ved høgskolen 4.januar, hvor eneste tema var fusjon. Jeg har også invitert meg selv til personalmøter ved de ulike avdelingene ved høgskolen for å diskutere fusjonen med de ansatte. For meg er det veldig viktig med en god dialog med de ansatte og studentene om prosessen, poengterer han.

Støtte fra avdelingene

Christensen forteller at de fire avdelingene ved Høgskolen i en høringsrunde støttet fusjonsprosessen som var under oppseiling i 2000 og at hans oppfatning er at Høgskolestyret har støtte i den nåværende prosessen. – Det er særlig i etterkant av et fusjonsvedtak det virkelige arbeidet begynner. Utdanningsprogrammer, fakultetsorganisering også videre vil være langsiktige prosesser som tar til etter et eventuelt vedtak om fusjon, og det er viktig for meg å trekke både de ansatte og studentene inn i dette arbeidet.

Satsningsområder:

1. Fortsette kompetanseheving blant de ansatte og søke støtte om ekstraordinære midler for å få til akkurat dette.
2. Større innretning på forskning, da særlig knyttet til profesjonsstudiene.
3. Videreføre det gode studentdemokratiet ved HiTos.
4. Lage en mer samordnet og enhetlig plan for HiTos rolle i nordområdesatsningen med fokus på helsefag, lærerutdanning, kunst og kultur.
5. Styrke internasjonaliseringen, spesielt ovenfor nordvest-Russland.

Pornografisk hverdag

SEXOLOG: Bente Træen har forsket på holdninger til porno.

Liberaliseringen av porno når stadig nye høyder i Norge. Sexolog Bente Træen har gjort studie på hvor folkets holdninger til pornografi egentlig står.

Vår kjente sexolog ved Universitetet, Bente Træen, har nylig forsket på pornografi i tradisjonelle medier og på Internett i Norge. Det viser seg at det fortsatt er 20% flere menn enn kvinner som oppsøker porno. Kvinner føler ofte skam når de skal kjøpe eller snakke om porno. Ikke før de føler seg trygge på seg selv og går imot holdningene i samfunnet vil pornografi bli sturent. Både kvinner og menn tenner faktisk på det samme, rett og slett på mediumcore porno. Vi spurte henne om hvorfor det fortsatt er flere menn enn kvinner som bruker eller oppsøker porno. Bente mente det er mange som tilfeldigvis snubler eller detter over porno. Derfor er det generelt høye brukertall av både menn og kvinner. Andelen brukere øker jo yngre man er, særlig for kvinner.

Hva er så forskjellen mellom unge kvinner og menns bruk av porno?

- De yngre lever i et pornovennlig miljø, og porno må nødvendigvis ikke inn i det

aktive sexlivet, forteller Træen.

- Det er heller ingen tvil om at det er en forskjell, spesielt brukemønsteret. Heterofile kvinner bruker porno fordi mennene har lyst til det, hun tar ikke initiativ til det selv. Så fort et forhold tar slutt bruker ikke de fleste jenter porno. Menn bruker mye porno når de er aleine også. De bruker den enkelt og greit til å bli opphisset av. Kåt der og da. Kvinner er passive brukere, bortsett fra lesber, som har et mer likt syn og bruk som heterofile menn, har hun funnet ut.

Kvalitetsjagere

- Mediebruk er også forskjellig. Bilder er menns medium. De liker å prioritere seg rett inn i en handling med en kvinne som ikke krever noe av han. De lever i en fantasi som man kan gå inn og ut av når det passer seg. En kvinne som ser et bilde av en ståpikk, forestiller seg ikke automatisk at hun skal sette seg oppå den. Kvinner liker rammer, via film. De er mer opptatt av kvalitet, og at det er en viss historie. Menn vil ikke ha en relasjon innsnevret i pornografien, men det vil kvinner. Kvinner liker derimot mer å chatte om sex.

Mislykket kvinneporno

Da vi antydte at noen gutter hadde uttalt "Hvorfor skal jenter ha porno?", svarte Bente raskt.

- Hvorfor ikke? Hva sier vel det om dem som spør?

Da vi derimot spurte om hvordan man kan få flere kvinner interessert, er svaret - Jeg vet ikke om det er en målsetting. Hun forklarer videre at etter 80-tallet ble det en større interesse for å få kvinner opptatt av porno. Flere kvinnevennlige pornofilmer ble lagd, men de ble ikke vellykkede. Selv om kvinner vil ha romantisk stemning, så tente de ikke på mykporno. De tenner på å se kjønnsorganer i bevegelse like mye som menn. Kroppen reagerer selv om du selv mener det er griseri. Det er fortsatt ikke stuert for kvinner å innrømme at de liker porno. Dessverre er pornofilmer rettet mot kvinner med dårlige skuespillere, slik at de blir uinteressante. De verken fenger eller får dem kåte.

Blir usikker av informasjon?

Hvorfor må gutter gå rett til blader som Vi Menn? Er det ikke et behov for ungdomsblader for unge gutter á la cosmopolitan?

Bente tenker seg om.

- Industri er skummelt, den går etter hva som selger mest. Sex selger, og magasiner føler derfor at de må skrive om sex. Jeg tror det er styrt av markedscrefter, men folk kjøper bladene på tross av mye sex. Det kan virke påtrengende på mange unge, advarer sexologen. Informasjon er

bra, men skaper en viss usikkerhet, som pornografien til et viss monn. Spørsmålet om hva som er rett eller ikke kan få feil følger for unge mennesker, uansett om det skrives for gutter eller jenter. Men det er store forskjeller. Mannelitteratur har vært og er forskjellig fra kvinnelitteratur. Menn har Morgan Kane, som dreper folk og knuller nye folk i hver landsby han passerer. Det samme med James Bond, som puler seg gjennom hver film. Det har endret seg litt med kvinnefrigjøringen med at Bond har en fast kvinne med, men likevel er han notorisk utro. Båsene er og har vært action, sex, action, sex, ettersom det er det som selger til gutter. Damlitteraturen er preget av at han møter henne innsnevret med mye lidenskap, så dukker det opp en ekskjæreste. Kvinner ønsker mer intriger.

Porno og voldtekt

På spørsmål fra Utopia om det var en sammenheng mellom økt bruk av porno og økning av voldtekter er svaret nei.

- Men, legger hun til.

- Det viser seg at de som begår seksuelle overgrep ofte har sett på porno før de forsøker å voldta. Det betyr ikke at av å se på porno kommer man til å voldta noen. Da hadde det vært flere voldtekter. Det er også noe bevis for at de som konsumerer mye porno er mer tolerante til voldelige sexhandlinger. De er også ofte mer

PORNOPERSPEKTIV

- Se porno som en kunstopplevelse

aggressive, men heller ikke her er det noen sterk sammenheng.

Bente var enig i at det ikke bare er positivt med porno. Uten å gå i detalj hevder hun at de fleste er enige om det som ikke er "lov" innenfor porno.

- Men som oftest handler porno om samtykkende voksne mennesker, som gjør jobben sin uten tvang og rusmidler. Det er deres, og ikke mitt valg. Jeg aksepterer det som en del av mangfoldet, slår hun fast.

Hvordan tror du studenters holdning til porno er?

- Jeg antar studenter er liberale til porno. De tenker at så lenge man ikke skader andre så er vel det greit. Individets frihet til å kunne foreta seg det man vil står veldig sterkt blant akademikere.

Træens holdning til feministiske grupper som Kvinnefronten er heller lunkne. De er imot all form for porno, noe hun er sterkt uenig i. Likevel mener hun at ikke alt er rosenrødt i pornoindustrien. Både den og samfunnet har mange fasetter, og det er mye uetisk som foregår. - Det private bruket bør derimot aksepteres. Folk har rett til å gjøre det de vil, så lenge det ikke går ut over noen, mener hun. Kvinnefronten ser sammenhenger Bente ikke forstår, men også mange andre. Verden ses ulikt fra forskjellige menneskers ståsted.

Pornobutikk, et mannlig domene

Vil det blir for mye porno?

- En pornobutikk er fortsatt et mannlig domene. Ingen selvfølgerighet at kvinner skal være der, men det blir mer og mer vanlig at de blir bedre kjent med sin egen seksualitet. Dermed vil de opererer ut fra hva de vil og opptre mer liberalt. Det hele går som en pendel. Det vil komme en motvekt. Som skjortekanten har gått opp og ned, slutter en å like det som er overalt. Før var det ferne damer med stor dusk, men i dag er det friserte og polerte damer. Noe som ikke er vanlig eller glemt blir mer fascinerende og vil igjen gjøre folk opphisset. Det samme med lukt. Det er og vil være variasjon, som igjen betyr større frihet.

Til slutt spurte vi henne om hun hadde noen nettsider hun kunne anbefale usikre studenter. Etter litt latter innrømmet hun å ikke ha peiling på porno på nettet. Hun hadde ikke klart å komme seg ut av pornosida den ene gangen hun hadde vært der. Hun oppfordret derimot studenter til å oppsøke og bruke porno om de er interesserte.

- Det er jo bare å søke. Føl ikke skam, men føl heller ikke at du må bare fordi andre gjør det.

INGRID CH. SANDNÆS
RUTH HELEN THORHEIM (FOTO)

PORNORING: Kajsa Møllersen mener at porno kan være bra.

Hva gjør man når man alltid har assosiert noe med noe ekkelt, uten å ha prøvd det? Man kan gjøre som Kajsa Møllersen, og teste det ut.

I fjor dannet Kajsa Møllersen en pornoring sammen en gjeng venner. Det gikk ut på å samle seg for å se en utvalgt pornofilm, for så å diskutere den etterpå. *Hvorfor ble du med på å danne en pornoring?*

- For min del handler det om at vi har vokst opp i en verden full av porno, men vi jenter er ikke like eksponert for deg som gutter. Tidligere valgte jeg bort porno, fordi jeg assosierte det med noe ekkelt og negativt uten egentlig å vite hvorfor, forteller Kajsa.

Utforskende

- Etter hvert begynte jeg å lure på om porno faktisk var så ekkelt. Det var min motivasjon til å danne pornoringen. Det fins utrolig mye ekkelt porno, men også porno som fyller pornoens motiv, som foruten å tjene penger er å gjøre folk kåte. *Det gikk ut på å utforske porno?*

- Ja, at man skal prøve å finne fram til en type porno man selv synes er bra. De fleste ser den klassiske mannlige heterofile pornoen, som ikke er så spennende, i alle fall ikke for meg som kvinne, mener Kajsa.

Forskjellige sjangre

I pornoringen testet de ut forskjellige filisjangre innen pornoen. Forskjellige seksualiteter ble utforska. - Alt var standard porno, med voksne mennesker

som har sex. Vi så ingenting som gikk over noen etiske grenser.

Kajsa forteller at de var 6-7 stykker med i pornoringen. - Etter å ha sett en film hadde vi forsøk på å diskutere den etterpå. Det var ikke alltid like vellykka. Jeg merka at jenter og gutter har veldig forskjellig utgangspunkt, så det ble litt mangel på kommunikasjon og vi snakka litt forbi hverandre.

Provoserende kunst?

- Vil du si at pornografi er kvinnefiendtlig?

- Ikke pornografi i seg selv. Men mye av pornoen som lages lærer den som ser på et feil kjønnsrollemønster, noe vi ser i vanlige filmer også. Pornoen er en del av samfunnet og en kan endre på det. Nå snakker jeg om vanlig porno, ikke det ekstreme, sier Kajsa.

- Har du noen tips til jenter som vil utforske pornoens verden, men som er redd for å støte på noe ekkelt?

- Lån en pornofilm av noen du kjenner, så vet du hva du får. Det er det vi gjorde i pornoringen, da ba vi om å få spiselige ting. Eller kjøp et pornoblad. Der kan man bestille filmer som gjerne er like innholdet i bladet.

- Man kan prøve å se på porno som en kunstopplevelse. Ofte blir man provosert av kunst, så går man inn i seg selv og sorterer opplevelsene. Det er ikke noe ekkelt med sex, det er noe flott som alle gjør, avslutter Kajsa.

BENEDIKTE AAS
INGRID HALVORSEN (FOTO)

Lykkelige

Velkommen til Pornoverden. Her har alle kvinner store pupper, glattbarberte kjønn og elsker analsex. De har seg med de fleste menn og kvinner de møter på sin vei. Mennene har enorme penisser som hyppig brukes til å tilfredsstille all verdens kvinner slik at de huler og jamrer høyt av vellyst. Kjønnssykdommer og graviditet er aldri et spørsmål, og mest sannsynlig har ingen i Pornoverden hørt om HIV og AIDS. I Pornoverden får alle pule når de vil og hvor de vil. Hvilken fantastisk verden!

Porno er prostitusjon. Den eneste forskjellen er at i pornoen tar man betalt for å ha sex foran et kamera og ikke på et snuskete hotell eller lignende. Det verserer mange historier om den lykkelige hora, men hvem vet egentlig sannheten? Nå skal ikke jeg påstå at alle prostituerte, enten foran eller bak et kamera, er noen ulykkelige sjeler. Det kan være folk som trives i dette yrket akkurat som i andre yrker. Men man kommer ikke bort fra det faktum at pornoindustrien er en skitten industri hvor mange mennesker blir grovt utnyttet. Trafficking, som har vært ganske aktuelt i media de siste årene, er også et stort problem i pornoindustrien.

I 1972 kom den banebrytende pornofilmen *Deep Throat*. Linda Lovelace (eller Linda Boreman, som er hennes virkelige navn) var hovedperson i filmen, og sto frem i media som en sexhungrig kvinne uten begrensninger. Hun kunne aldri få nok sex, og elsket det hun drev med. Hun sto frem som en lykkelig hore, og alle trodde henne.

...norer?

Ekte nytelse?

Flere år senere kom selvbiografien hennes *Mareritt*, og da var det langt færre som trodde på det hun sa. *Mareritt* skildrer hvordan hun levde i sin psykopatiske ektemanns klør, som daglig mishandlet henne psykisk og fysisk. Han tvang henne ut i prostitusjon, og etter hvert også til å spille inn 8mm-filmer. I en film ble hun tvunget til å ha sex med en hund mens ektemannen siktet på henne med en ladd pistol utenfor kameralinsas rekkevidde. Et mislykket rømningsforsøk senere ga henne en brutal straff fra ektemannen og hans sadistiske medsammensvorne. Ektemannen tjente alt for gode penger på henne til å la henne slippe fri uten videre. Til slutt, etter at hun hadde blitt superstjerne (men ikke den type superstjerne hun ønsket å bli), kom hun seg unna den brutale hverdagen som var prega av voldtekter, trusler og mishandling.

Mange vil ha det til at selvbiografien til Linda Lovelace var reint oppspinn. At hun kun var ute etter å tjene penger og å gi eksmannen sin et dårlig rykte. Linda Lovelace ville spre sannheten om seg selv, ikke tjene penger på løgn og fanteri. Hun ville bryte ned myten om den lykkelige hora, men ble heller gjort til latter. Hun ble en anti-porno-aktivist, men da hun døde i 2002 husket de fleste henne som den lykkelige hora i *Deep Throat*.

BENEDIKTE AAS
MARIE SELJEHAUG JOHANSEN (ILL.)

Sladden er historie i Norsk pornografilovgivning. Likevel gjenstår mange barrierer før den er stueren. Kanskje ikke så dumt?

Etter liberaliseringen av pornografilovgivningen ble det fra flere hold hevdet at landet kom til å oppleve en syndeflod av pornografi og at Sodoma og Gomorra bare kom til å bli oppfattet som en historisk komma. Utviklingen siden da kan tyde på at de verste kritikerne har tatt feil, men også de største tilhengerne av en liberalisering kan nok sies å ha vært på villspor.

Bekreftet trend

En studie gjort av blant annet vår egen Bente Træen blant Nordmenn mellom 18 og 49, viser at hele 84 % av de spurte oppgir at de har sett en pornofilm og 82 % oppgir at de har lest et pornoblad. Dette bekrefter en trend som man har sett allerede i mange år i samfunnet og som stadig blir bekreftet av nye undersøkelser.

Ikke støtende med "vanlig sex"

Hva var da vitsen med å i det hele tatt myke opp lovgivningen hvis det ikke var noe problem å skaffe seg tilgang

til pornografi, via parabol og internett også før sladden ble fjernet? Kunne ikke bare paragrafen bli liggende sovende, som et tydelig signal på det norske folks moralske overlegenhet og gjennomregulerte siviliserte samfunn? Neida, det hele ble et viktig prinsipielt spørsmål for høyesterett som måtte avgjøre anken fra påtalemyndigheten mot redaktøren Stein-Erik Mattsson, som hadde publisert et usladdet pornoblad som en protest mot den daværende lovgivningen. Høyesterett konkluderte med at "vanlig sex" ikke lenger kunne regnes som støtende for det norske folk. Noe tilsvarende hadde de funnet ut i Sverige og i Danmark flere tiår tidligere.

Subtil sladd

I ettertid ser man at de verste kritikernes spådommer er blitt gjort til skamme. Muligens er selve sladden fjernet i bladene, men fremdeles så står de godt skjult på Narvesen, gjemt bak sorte slør på øverste hylle. Det såkalte frislippet av filmer har man heller ikke sett noe til. Enda har jeg ikke sett et eneste sted der de har solgt pornofilmer, åpenlyst iallefall. Medietilsynet har også vært særdeles strenge med å håndheve og definere hva "vanlig sex" er. Det som står på moten i San Antonio Valley i California med degenerering og psykologisk nedverdiggelse av kvinner

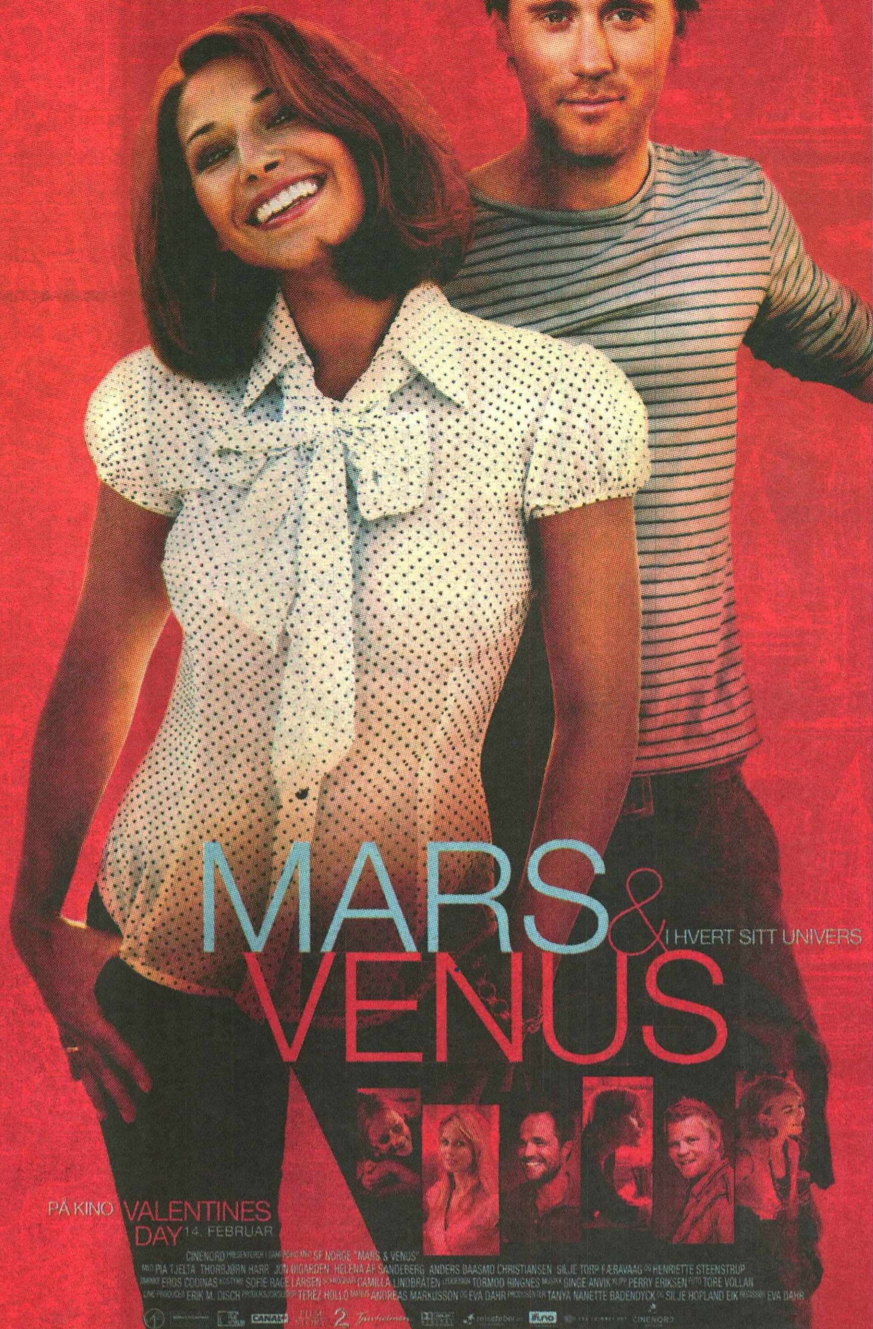
i pornofilmer står langt unna hva medietilsynet og sannsynligvis hva folk flest definerer som "vanlig sex" og disse filmene slipper da heller ikke gjennom sensuren. Slik sett så har man fremdeles en sensur på den offentlige pornografien. Ikke gjennom loven, men en selv pålagt sensur gjennom nordmenns iboende blygsel og nedarvede moralske autoriteter.

"sann" holdning?

Men et viktig spørsmål gjenstår: hva gjør en mer liberal lovgivning til pornografi med kjønnsrollemønsteret og hvilke forventninger mennesker har til hverandre, både sosialt og seksuelt? Hvilke forskrudde forventninger får man til sex hvis pornografien skal være primærkilden til seksual sosialisering fra man er 13 år? Satt på spissen så kan det stereotype kjønnsrollebildet som pornografien formidler, være et hinder for kvinnekampen og likestillingen i fremtiden. For hvis man blir inprentet med en holdning lenge nok, så er den til slutt sann..

FRANK JØRGENSEN WOLD
ANE ELENA JOHANSEN (ILLUSTRASJON)

INENORD PRESENTERER
PIA TJELTA THORBJØRN HARR

DRIVS PROGRAM

14. Februar	LilleLørdag
15. Februar	Metalkonsert
16. Februar	Coctail Lounge
17. Februar	Hele Driv med Lukas Kasha
20. Februar	Tirsdagsjazz
21. Februar	LilleLørdag
24. Februar	Lørdagsdisco
28. Februar	LilleLørdag
1. Mars	Valentouettes

WWW.DRIV.NO **driv**

STUDENTSTYRET INFORMERER

Studentstyret disponerer hvert år et beløp av semesteravgifta som skal brukes på studentforeninger som ikke er tilsluttet Studentsamfunnet, TSI eller Utopia. For 2007 er beløpet på kr 300 000,-

Studentforeningene som søker må oppfylle kravene i reglement for tildeling av støttemidler. Reglementet finnes på studentstyrets hjemmeside: uit.no/studstyret/reglementer/3

Søknadsfristen er 1. mars

Søknaden skal sendes per post til:

Studentstyret
Administrasjonsbygget
9037 Tromsø

Kontaktperson: Morten Weea,
e-post: velferd@sst.org.uit.no, tlf 776 46211

TROMSØSTUDENTENES IDRETTSLAG

Årsmøtet 2007 avholdes 28.02 på teorifagsbygget, hus 1, auditorium 2 kl. 1800.

Alle som har betalt medlemsavgift har stemmerett på saker på årsmøtet. Saker som skal tas opp, må være styret i hende senest 14 dager før årsmøtet.

Vel møtt!

Vennlig hilsen hovedstyret i TSI

KULTUR

Utopia 14. FEBRUAR 2007

PLATEANMELDELSER

FILMOMTALE

KONSERTER

FØROMTALER

SPORT

NORDNORGEBANEN

Er kjærlighet til salgs?

Kåsør Geir Skatdalen funderer over Valentines Day og jakten på kjærligheten.

- Er det noen relasjon mellom kjærlighet og forelskelse? spør han.

KULTUR side 20

Tradisjonen tro

I anledning samenes nasjonaldag ble forrige uke en kulturell nytelse. På programmet stod blant annet samisk film, samisk marked og duodjikurs. Og selvsagt reinkappkjøring og lassokasting.

KULTUR side 20

KULTUR | FORHÅNDSOMTALE

FRA SKRIVEBORDET:

Megalomansk
snøgryte

Tromsø er en aktiv og ikke minst viktig kulturby. Ikke bare for landsdelen Nord-Norge, men også for nasjonens mangfoldige kulturflora. Hadde dette i seg selv vært nok for at blant annet kommunestyret og kanskje spesielt Nordlysredaktør Hans Kristian Amundsen kunne sove godt om natta, ville Ishavsbyen kommet ut som en kulturby med æren i behold. Men, muligens skjuler det seg et aldri så lite mindreverdigetskompleks i byens mentale teppe. Du skal ikke langt utenfor dørstokken før klagene om at Oslo og Sør-Norge stikker av med alle midlene til ditt og datt, mens Tromsø og Nord-Norge må kjempe om pengestøvet som blir til overs. Muligens er slusene i pengeflyten nordover litt trang, men det finnes ulike måter å konfrontere dette på. Mange tromsøbeboere er nok litt ille berørt over måten enkelte går frem på i dette henseende. Dette med at Tromsø er en by med et enormt potensial, som faktisk er i stand til å overkomme hva det enn skulle være av arrangementmessige utfordringer, synes likevel å være omkvedet.

I stedet for å nyte kulturlivet, som faktisk blomstrer friskt i Tromsø, åpner ulike arrangementskåte personligheter gapet enda høyere og skriker om mer, mer, mer. Det kan virke som at hele poenget med kulturbegivenhetene arrangørene legger bak seg er rent jåleri eller å pynte på CVen som skal argumentere for neste søknad om pengestøtte. Det at "vi kan gjøre det like bra, bedre enn i Oslo", er toneangivende i hele diskusjonen.

"Vi fikk Mandelakonserten, vi har Gamsten, Lene Marlin, TIFF, Nordlysfestivalen etc etc. Vi skal da ha OL også!" hyles det Selvsagt er det vel og bra å få kjørt gjennom ulike tiltak, og selvsagt er det alltid fint med statlig pengestøtte og en mest mulig rettferdig fordeling av disse midlene. Men hvorfor ikke sette seg ned litt og nyte kulturen også? Når hele spillet dreier seg om å sope inn mest mulig, kun for å bevise at vi kan og er best, blir dette stormannsgalskap. Det lukter megalomani og mindreverdigetskompleks, en trang til å panisk hele tiden bevise sin verdi. Avisen Nordlys er muligens den fremste medieambassadøren for dette spillet. Jeg oppfordrer redaktør Hans Kristian Amundsen til å begrense mengden stoff som blant annet handler om det "aktuelle" OL i 2018 og slik være med på å stable byens ære litt på beina igjen.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Angsfylt bybesøk

KOMMER: Gjøvikbandet Lukas Kasha trosser angsten og kommer til Tromsø.

Seks i bandet, yatzy i femmere. - Vi ønsker å være noe mer enn en hype, sier Andreas Prestmo, frontfigur i Lukas Kasha.

De har akkurat gitt ut sin første plate og er for tiden ute på norgesturné. Snart kommer de til Tromsø. Andreas Prestmo i Lukas Kasha forteller at selv om over halvparten av det seks mann sterke bandet kommer fra Gjøvik og distriktet rundt, føles Oslo som den mest naturlige geografiske tilhørigheten.

- Det var kult å spille på Gjøvik i jula, men i og med at vi alle har holdt til i Oslo de siste åra føles det likevel mer som hjemmebane.

Hvorfor Lukas Kasha?

- Navnet henta vi fra barneboka "The first two lives of Lukas Kasha, som handler om en gutt i middelalderens England som blir forhekset av en trollmann og ender opp som sultan i kongedømmet Abadan.. Poenget for oss var vel at det illustrerer at man kan gå fra ingenting til plutselig å bli noe stort.

Litt som dere selv?

- På en måte, men det handler jo mer om menneskenes mulighet til å gå ut over sine egne rammer, sier Prestmo.

Veien frem

Lukas Kasha har holdt på siden 1999, men dagens besetning er ikke den samme som det var den gang. De har deltatt på ZOOM, har egen side på Urørt og MySpace, har spilt på Øyafestivalen og under by:Larm i Tromsø i fjor.

Hvilke elementer har vært viktige for deres gjennombrudd?

- Det er klart det var viktig med deltagelse på Zoom og å bli spilt på Urørt og Svisj, men opptredenen vår på Øyafestivalen tror jeg fikk mange til å åpne øynene. Vi har også kommet i kontakt med enkelte gjennom MySpace. by:Larm var fint og, men jeg har inntrykk av at by:Larm har blitt viktigere for de

mer etablerte bandene de siste årene. *Tror du det går an å slå igjennom uten disse kanalene?*

- Ja, utgangspunktet må jo være at man lager god musikk og har gode låter, hvis ikke kan ikke noen kanal hjelpe deg. For oss har det skjedd veldig mye det siste året og særlig det siste halve året, men det ligger jo flere år med hard jobbing bak. Vi var fire måneder i studio for å lage plata. Det var viktig for oss å ta god tid, og gjøre den så bra som mulig. All denne oppmerksomheten rundt oss og plata handler jo om at vi har brukt mye tid på dette.

Har dere lest noen av anmeldelsene av deres egen plate?

- Ja, det er jo interessant å se hva folk synes, men vi er klar over at det er enkeltes subjektive meninger. Det viktigste er uansett at vi er fornøyde med hvordan "Animated People's Republic" ble.

Fornøyde?

- Vi har blant annet fått yatzy i femmere og er selvsagt fornøyd med det.

Hype

Dere har fått en del oppmerksomhet i det siste, hva synes dere om all denne oppmerksomheten og hva synes dere om hyping? Er dere redde for å bli en hype?

- Det er fint med oppmerksomhet, men vi legger ikke vekt på det. For oss betyr det bare at vi har laget noe bra som folk liker og det er klart at vi ønsker å være noe mer enn en hype, forteller Prestmo. Bandet har holdt på siden -99, så jeg tror heller det er et resultat av mye jobbing. Samtidig er det klart at det kan være både og med all oppmerksomheten, men vi føler oss ikke som slaver av det. *Så dere er ikke redde for å ende opp som en døgnflue?*

- Ingen vil ve ende opp som en døgnflue. Det er heller ikke noe vi kan gjøre noe med, eller bry oss om. Vi må bare fortsette med vårt, som gir oss noe utenom det vanlige.

Det må jo føles litt merkelig med alt dette oppstyret, for det har jo gått

rimelig fort?

- Litt, men vi føler at dette er summen av all jobbinga. Vi har laget noe som vi er stolte av og vil vise fram. Det er ikke sånn at vi tenker på oss selv som stjerner eller noe i den gata.

Til byen

Tilbake til utgangspunktet, debutplata Animated Peoples Republic og forestående konsert i Tromsø - Plata springer ut av en slags byfølelse. Det er jeg som skriver tekstene og de handler mye om å kjempe med seg selv og om å leve i en by som trekker deg avgårde. Omtrent som en døgnflue mot ilden. Det meste er øyeblikksbeskrivelser der jeg forsøker å ta tak i ting som for eksempel frykt eller angst. Når det gjelder det musikalske er det klart at siden vi er seks stykker i bandet blir det en blanding av mye forskjellig. Vi har alle ulike referanser som vi lar oss inspirere av, men alle liker mye lyd og vi kan ikke akkurat beskrives som et minimalistisk rockeband, forteller Prestmo.

Hva slags planer har dere fremover?

- Først og fremst blir det kult å møte folk og spille rundt omkring, men i tillegg til det så håper vi å kunne bli et bedre band underveis.

Hva med Tromsø? Har dere noe forhold til byen?

- Vi spilte jo her under by:Larm og flere av oss har jo vært der i private sammenhenger også. Det er en trivelig by. Det virker som om rockemiljøet er veldig vitalt og at det generelt er et godt musikkmiljø. Vi snakka litt med noen tromsøband under under by:Larm og jeg har inntrykk av at mange i Tromsø er opptatt av garasjerock og den slags, så det blir spennende å se hvordan de reagerer på synthlinjene våre.

CLEMET ASKHEIM
(PRESSE FOTO)

Vårens jazzfat

JAZZKLUBBLEDER: Øystein Blix ser frem til vårens jazzkonserter.

GJENSYN: Hanne Hukkelberg og bandet hennes gjester gjerne Tromsø.

Om leder for Tromsø jazzklubb, Øystein Blix, skulle velge ut én uunnværlig konsert fra vårens jazzplakat ville valget falt på Jonas Kullhamar. Og Huntsville. Og The Ex, Puma og resten.

Tromsø jazzklubb har gjort seg kjent ved å hele tiden utforske og utvide jazzbegrepet, og de når stadig et yngre og yngre publikum, samtidig som den eldre skare fremdeles sliter godt på plassene. Jazzvåren i Tromsø er allerede langt forbi forretten, men etter en rask kikk på vårens jazzmeny har publikum enda mange godbiter å se frem til. Ni konserter til skal fortæres og fordøyes, og kostholdet vil være rikt og ekstremt variert. Flere av måltidene vil du komme til å måtte ha mer av for å ikke forgå av underernæring.

Takk for besøket, velkommen igjen

- Vi synes det er viktig å gi studenter mulighet til å oppleve store jazznavn som man vanligvis ikke får sett i Tromsø, sier Jazzklubbens leder Øystein Blix, som også kan bekrefte at jazzklubben er bevisst på å utvide jazzbegrepet.

- Samtidig vil vi gjerne ha musikere tilbake til byen, slik at man kan se dem flere ganger, legger han til. Selv mener han dette er bra også for de som ikke fikk sett artistene forrige gang de spilte i byen og at man får sjansen til å høre nye ting de holder på med. Vårens andre konsert med Hanne Hukkelberg på Lillescenen

første februar markerte at ideen om slike gjenkomster slettes ikke er feilslått. Hukkelberg gjestet Circa tidligere i fjor høst (da i regi av Cirka), men klarte likevel å fylle opp publikumskapasiteten da hun holdt jazzklubbens andre vårkonsert. Til tross for at mange av de fremmøtte også var til stede ved den unge artistens konsert i høstsemesteret, så ikke dette ut til å trekke i negativ retning. Ikke en gang da repertoaret viste seg å være nøyaktig det samme som på Cirka.

Noe gammelt, noe nytt

Blix trekker frem flere velprofilerte jazznavn (Cuong Vu, Jonas Kullhamar, Randy Brecker, Townhouse Orchestra) som gjester Tromsø dette semesteret, men han vektlegger også prioriteringen på å fremme yngre og mindre kjente artister (Puma, Eyewaterlillies, Hanne Hukkelberg, Huntsville).

Jazzklubblæderer mener jazzens natur er mangfold i vid betydning, og han er stolt over å kunne si at styret i Tromsø jazzklubb sitt arbeid med programmet og booking har ivaretatt det og at vi dermed har en spennende og variert jazzvår i vente.

Blåser liv i nordnorsk jazz

- Tromsø har etter hvert blitt for en jazzby å regne, mener Blix, som legger store deler av fortjenesten for dette til Nordnorsk Jazzforum.

- Dette er det eneste du ikke får lov til å utelate, presiserer han strengt. Blix mener Tromsø, og Nord-Norge generelt, sitt jazzbilde ville sett svært dystert ut, hadde det ikke vært for den innsatsen Nordnorsk Jazzforum har lagt ned i for å fremme den, for mange, noe

utilgjengelige musikksjangeren.

- Jeg tror ikke vi hadde hatt et så ungt jazzmiljø, rytmisk linje med muligheter for opplæring i jazz på konservatoriet, så mange gode jazzklubber eller egne jazzfestivaler i Nord-Norge om ikke Nordnorsk Jazzforum hadde eksistert, fortsetter han.

- Takket være denne organisasjonen har konseptet ungjazz blitt stablet på beina, informerer Blix.

- Her får unge lovende jazzmusikere anledning til å møte etablerte og profesjonelle jazzmusikere og dessuten spille og opptre sammen med dem, sier han og lovpriser denne muligheten.

- I vår har vi to konserter hvor vi får se dette i praksis. Den første med Henning Gravrok og den andre med Kirsti Huke Quartet, hvor de spiller med noen av disse yngre talentene, opplyser Blix og oppfordrer alle til å komme.

Ja takk, alt sammen

Selv om vårens program kan se ut som en lang rekke med høydepunkter vil nok noen av konsertene være større favoritter enn andre. Selvsagt vil dette variere fra person til person og være litt avhengig av alder, smak og den slags. Øystein Blix kan ikke unnvære en eneste en.

- Jeg er helt avhengig av å kunne høre livemusikk, og jazz er den musikkstilen jeg virkelig brenner for, sier han.

- Det å kunne høre jazz live er i stor grad med på å gjøre meg til et menneske. Hva er det som gjør jazzen så spesiell for deg?

- For det første er det at jazz er så allsidig og inkluderende. Det er på en måte her alle musikkstiler møtes for å så bli til noe nytt, forklarer Blix.

- Et annet viktig poeng er at jazzen bryter så til de grader med kommersialiseringsaspektet de aller fleste andre musikkstiler bærer med seg. Når det kommer til jazz, er det bare musikken som er fokuset og det bærende elementet, fortsetter han. Æren for at det var jazz som skulle bli Blix' store hjertebarntilegner han blant annet NRK som tidlig eksponerte han for Per Asplin, Wenche Myhre og Egil Monn Iversen.

- Dessuten kom det ut mye plater på 70-tallet som også hadde swing og improvisasjonselementer, noe som er helt unikt for rytmisk musikk, forteller Blix. - Dette har også stor betydning for min store interesse for jazz. Siden har han bare gått lengre og lengre inn i den stadig voksende og dynamiske musikkstilen.

Dessert fra desken:

Av de gjenstående konsertene for våren er det én konsert undertegnede vil komme til å overvære, om jeg så ligger på dødsleiet; Townhouse Orchestra. Townhouse Orchestra består av Paal Nilsen-Love (les: verdens beste trommeslager?), Ingebrigt Haaker Flaten (ståbass), Evan Parker (sax) og Sten Sandell (piano). Alle disse eminent musikerne kvalifiserer til legendestatus, hvor av en av dem allerede kan sies å ha oppnådd det - Evan Parker. Dette er en konsert som vil være en orgie av jazzisk krydderi. Vakre melodier, atonale enger og skeiv rytmikk skal blomstre i jazzens vårdans.

KULTUR | KOMIREPUBLIKKEN**Verdifulle eller bare komiske?**

MULTIKUNSTNER: Aleksandr Vetosjkin vil vise at Komirepublikken er mer enn deres mørke historie.

Hvordan ville du reagert dersom ungdommene i Nord-Norge kombinerte ordene "lat", "skeivøyd", "genmangel" og "same" i samme setning?

Kroppen vugger sakte i takt med toget bortover de milelange russiske skinnene. Jeg befinner meg et sted mellom Arkhangelsk og komihovedstaten Syktyvkar. Om godt og vel et døgn skal jeg representere urfolksfestivalen Riddu Riddu på musikk- og teaterfestivalen til komifolket, og invitere dem til Norge som årets nordlige folk på Riddu Riddu festivalen.

Skinner bygd over tusenvis av lik

På toget stifter jeg bekjentskap med mange russere. Mennene på benken ovenfor tilbyr meg pølse og vodka. Vi skåler for vennskapet mellom folkene, mens vi diskuterer russlands historie og folkesammensetning.

– Russland er et enormt land med mange nasjonaliteter. Vi er stolte av vårt språk og kultur. Historien også, selv om det

er mørke kapitler vi gjerne skulle vært foruten, sier min medpassasjer.

Lysset i vognen slår seg av og på i det vi stanser for å slippe et annet tog forbi.

– Nå kjører vi på skinner bygget over tusenvis av lik, sier han.

– Mennesker fra hele sovjetunionen ble sendt nettopp hit for å bygge denne banen. Min egen bestefar døde mens han var i fangeleir her. Vi fikk et brev der det sto at han døde av hjertestans. Siden fikk vi vite at det var på grunn av kulden og det harde arbeidet, og at han ble begravd i en massegrav.

Stalin var ikke nådig da femårsplanene ikke ble fulgt. Gulagfangene døde mens de arbeidet. Av dem som overlevde fangeleirene i nord, var det bare et fåtall som vendte tilbake til sine opprinnelige hjemsteder. Mange stiftet familie og bosatte seg i byene og tettstedene omkring.

En stor prosentandel av befolkningen i Syktyvkar og Komi forøvrig er derfor etterkommere av gulagfangene. Dette har resultert i at bare 23,3 prosent av befolkningen i republikken er etnisk Komi.

IDENTITET: Skuespillerinne Valentina Nikolaevna presenterer komikultur for barn ved å spille teater.

Kvoterer inn på bekostning av russere

Komiene er et finsk-ugrisk talende folkeslag. De fleste bor i Komirepublikken, som ligger mellom Arkhangelsk fylke og Uralfjellene. I henhold til den russiske føderasjonens lovgivning regnes ikke befolkningen for urfolk, men innenfor republikkens lovgivning er de det. Når jeg forklarer mine medpassasjerer hvor jeg skal, og spør dem om deres forhold til urfolkene i barentsregionen, forandrer imidlertid tonen seg, og en rasistisk holdning kommer til syne.

– Du mener de smaløydte, kortvokste og late? Hva skal vi med kulturer og språk som bare et fåtall mennesker behersker? Vet du hvor mye penger vi sløser bort fra statskassen på disse folkene?

To legestudenter fra komihovedstaden blir interessert i samtalen vår.

– Det er ingen ungdommer i byen som snakker flytende Komi. Vanligvis kan de toppen to fraser, og det er ikke populært å studere språket. Hvorfor skulle vi det? For å snakke med gamle folk på landsbygda? Dere bryr dere om urfolket deres i Norge kun fordi dere ikke har andre problemer og bekymringer. Det er stor konkurranse om skoleplassene

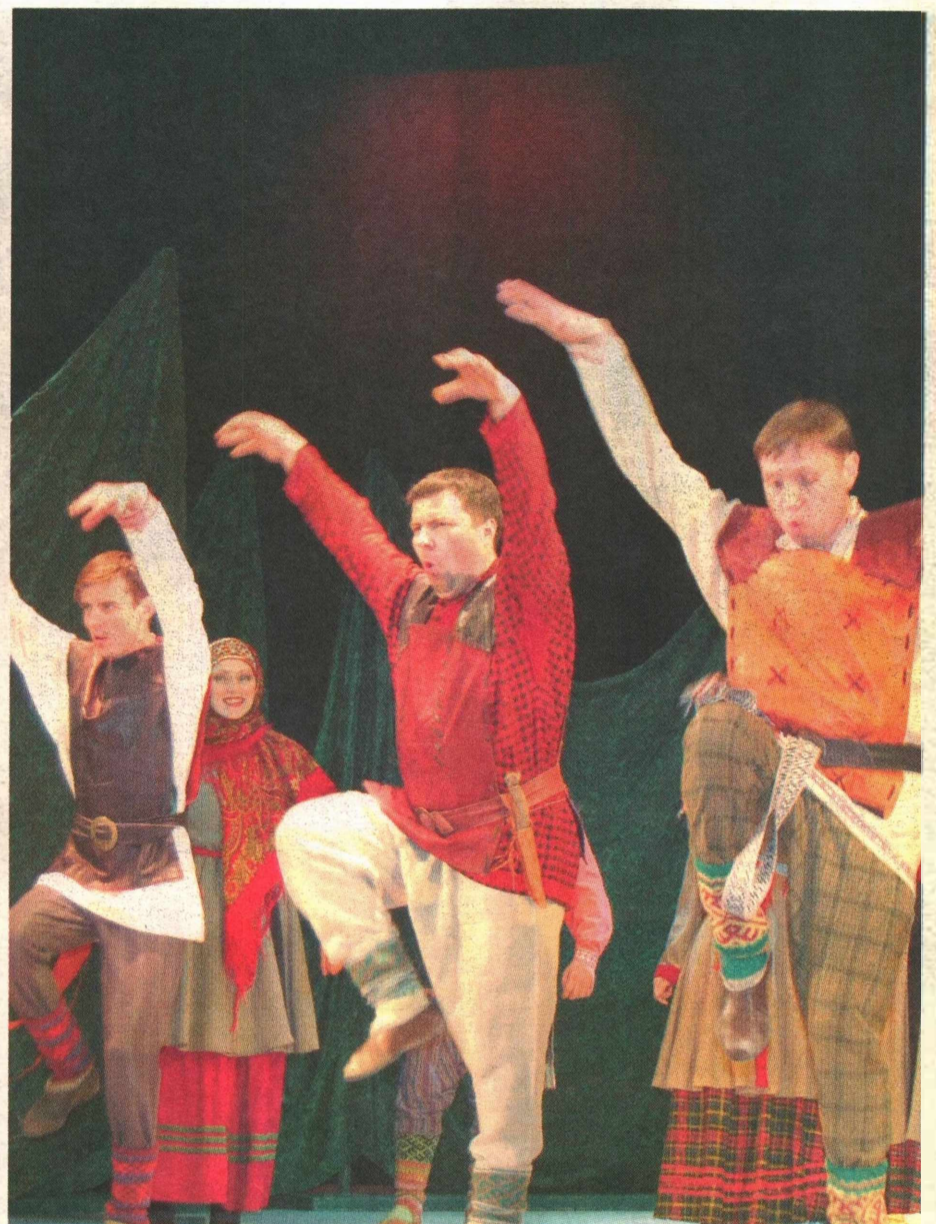
i Russland, og da er det irriterende at halvdumme urfolk kvoterer inn på bekostning av smarte russiske elever. Det slår meg at jeg har hørt dette før. Forskjellen er bare at det den gang var desillusjonerte gamlinger og "skiltskyttere" som sa det samme.

Stolte av sin kultur

Det er med dette som utgangspunkt jeg ankommer et iskaldt, men solfylt Syktyvkar. Jeg blir varmt mottatt av min "private sjåfør," som skal kjøre meg rundt i byen de kommende dagene. Med tredve minusgrader på utsiden er jeg veldig takknemlig for det. Allerede i løpet av det første døgnet får jeg se to av de mest kjente teaterforestillinger som Komirepublikkens nasjonalteater har å by på. Teateret ble opprettet i 1992 for å verne om kulturen, språket og selvfølelsen til komifolket, og i dag setter de opp alt fra episke dikt, til tradisjonelle legender og eventyr. Alle som jobber på teateret er Komi, men kommer fra ulike steder i republikken. De har dermed forskjellige dialekter og skikker som de bringer med seg til teateret. Omringet av vakre naturinspirerte kulisser framfører de stykkene sine, der fargerike kostymer, ulike fløyter og

KOMISK FRIERRITUAL: To menn sloss om en kvinnes hjerte.

KOMISK FUGLEDANS: Tre menn utfører et urgammelt komisk jaktritual.

tradisjonell sang er hovedingrediensene. – Vi vil vise fram vår nordlige kultur. Vi prøver å bevare komifolkets tradisjonelle musikk og dans. Vår kultur er påvirket av både kristendom og sjamanisme. Dette prøver vi å vise folk ved å dramatisere gamle legender og ritualer, sier multikunstneren Aleksandr Vetosjkin, som lager alle instrumentene han spiller på selv. Under begge teaterforestillingene sitter jeg som forhekset. De vakre kostymene, maskene og de rytmiske trommeslagene kan ta pusten fra noen og enhver. Selv om jeg ikke forstår det melodiose språket, minner legendene meg om våre egne sjøsamiske fortellinger. Komiene, som samene hjemme, har en rekke symboler og skikker som viser deres respekt for naturen rundt dem. – Det er dessverre mange som bare forbinder republikken vår med gulagfanger. Vi vil vise at den er så mye mer enn det, sier Aleksandr, og legger til at Komirepublikken er en av Russlands rikeste regioner med store skogressurser, olje, gass, metaller, gull og diamanter. Nå jobber også komifolket med utnyttelsen av disse ressursene. Men i nord, på tundraen, er det fortsatt mange som lever av reindrift.

Enklere nå enn før

Komiene har, som andre urfolk i barentsregionen, hatt problemer knyttet til praktiseringen av eget språk og kultur. Kollektiviseringen og industrialiseringen fra 1928 til 1932 førte til store miljø-ødeleggelser som hemmet deres opprinnelige livsgrunnlag og kulturelle praksis. Mange familier ble splittet og tvunget til byene hvor de jobbet i fabrikker. Fra 1950 til jernteppet falt, var det ulovlig å undervise i komispråket. – Etter perestroikaen kom komikulturen igjen til syne. Man fikk sterke politiske ledere som hadde kulturen i seg. Etter at jernteppet falt begynte vi å opprette kontakt med andre finsk-ugriske grupper. Politiske, men også kulturelle konferanser og kongresser ble satt på dagsorden. I dag har språket fått en renessanse - både nasjonale og lokale aviser kommer ut på komi. To timer hver dag får befolkningen lokale nyhetssendinger på komi, og det blir undervist i språket på skoler rundt om i republikken, selv om det fortsatt ikke eksisterer skoler som bare underviser på komi. Skuespiller Valentina Nikolaevna ble født på landsbygda der det nesten aldri ble snakket russisk.

– For meg er det viktig at også barna i byen får et forhold til den opprinnelige komikulturen, sier hun, og legger til at de derfor har gratis teaterforestillinger for skolebarn. Slik håper de at ungene skal få et positivt forhold til både språket og kulturen. I løpet av de femten årene teateret har eksistert har de rukket å bli kjente ikke bare i Komirepublikken, men også i utlandet. – Det er veldig viktig for oss å ha kontakt med andre nordlige urfolk og uveksle erfaringer med dem. Etter slike festivaler og konferanser kommer vi hjem med masse inntrykk, en ny stolthet og en forsterket komi-identitet. Selv om jeg har et pass der det står at jeg er russisk statsborger og selv om jeg i dag behersker det russiske språket, føler jeg meg likevel mest komi, sier Aleksandr. I sommer kommer han og de andre skuespillerne fra komihovedstaden til den sjøsamiske festivalen Riddu Riddu i Nord-Troms. I løpet av hektiske fire dager er vi lovet et innblikk i deres rike kultur gjennom blant annet tradisjonell dans, musikk, mat og håndverk.

ANJA SALO
MARINA OLSEN (FOTO)

KOMIREPUBLIKKEN

- Hovedstad: Syktyvkar
- Politisk status: Republikk i den europeiske delen av Russland, føderal enhet i den russiske føderasjonen
- En av tretten medlemmer av barentsregionen
- Religion: ortodoks kristendom og den førkristne religionen til komiene
- Folketall: 1 018 674 (2002)
- Offisielle språk: komi og russisk
- Skriftspråk: det krylliske alfabet med tilleggsbokstavene , (ikke-palataliserende [i]) og , .
- Komi er et permisk språk som tilhører den uraliske språkfamilien. Komi har 10 forskjellige dialekter.
- President i republikken: Vladimir Alexandrovitsj Torlopov
- Rik på naturressurser som kull, olje, gass, og metaller (bla.a gull og malm)
- De viktigste industrigrenene er olje-, energi-, skogbruks-, bergverks-, treforedlings-, og næringsmiddelsindustri.
- Gårdsbruk er konsentrert omkring kveg-, storfe- og reindrift.

KULTUR | SAMISK KULTURFEST

FANG EN REIN: Lassokasting er alltid et høydepunkt under samisk uke.

Samenes nasjonaldag dras hvert år ut til å bli en uke med kulturell bredde og høyt aktivitetsnivå. I Tromsø er samene en minoritet å regne med.

Det er 90 år siden det første samiske landsmøtet ble holdt i Trondheim.

Datoen var

6. februar 1917, og skulle bli samenes nasjonaldag. Grunnen til at dette møtet var så viktig, er at det var første gang samene var samlet for å arbeide mot felles samiske saker. Denne dagen ble først feiret i 1993. Akkurat som flagget er denne dagen felles for alle samer uansett om de bor i Finland, Russland, Sverige, eller Norge. Samisk uke i Tromsø er arrangert av Midnight Sun Marathon, og skal sørge for å formidle samisk kultur gjennom teater, konserter, idrett, film, konferanser, og marked.

Hva skjer?

På Perspektivet Museum, har det fra 3. februar av vært en "Duodji" utstilling, hvor samisk kunst og håndverk blir presentert. 6. februar var det offisiell markering av samenes nasjonaldag på rådhuset. Det har vært mesterskap lassokasting, og teater, men reinkappkjøring midt i sentrum har nok vært høydepunktet for de fleste.

Filmer

På Tromsø kino ble det vist fire samiske filmer, "Biegga savkala ahte duoddariid duoken lea soames", "Gjøken" (Kukushka), "Ante", "Stol på ministern".

SAGOJOGA MINISTER

Regi: Paul Anders Simma

Med: Mikkel Gaup, Erik Kvivniemi, Sara Margrethe Oskal og Bjørn Sundquist (1997)

Artig minister

Handlingen bak Sagojoga Minister er lagt til Sagojokk en liten samelandsby ved svenskegrensen. Dette er en komedie til tross for at det er våren 1945, da tyskerne invaderte Norge. En dag finner to innbyggere av Sagojokk fengselsfuglen Seppo Rävmark som blir spilt av Erik Kvivniemi. Samene i denne landsbyen tror han er ministern fra hovestaden, og dette lærer Seppo Rävmark å utnytte ganske fort. Til å begynne med spiser han maten deres og drikker alkoholen, men etter hvert blir han litt mindre uskyldig. Samene i landsbyen tror han skal gi dem krigsskadeerstatning, og brenner derfor hele landsbyen sin ned, mens Seppo Rävmark igger å sover. Seppo Rävmark får med seg landsbyens innbyggere ved å selge dem en del hver av jorda, som egentlig tilhører Antti Neia. Antti Neia har innbyggerne rundt lillefingeren sin, og det er damene som må være middel for å betale skatt. Hele situasjonen tilspisser seg når Antti Neia bruker den tyske hæren for å ta innbyggerne og

Seppo til fange. Mot alles odds og til tross for Seppos iherdige forsøk på å stjele fra Sagojokks befolkning, blir Seppo Rävmark folkehelt. Dette er en morsom og underholdene film som passer for de fleste. Erik Kvivniemis dynamiske rolle som Seppo Rävmark, gjør filmen interessant. Gjennom et spekter av følelser som, grådighet, verdighet, mot og ærlighet, utvikler filmen seg til å bli en kjærlighetshistorie.

På markedsplassen

Stiftelsen Midnight Sun Marathon, og Driftig Sentrum samarbeider for å få til et samisk marked på Stortorget. Målet er å kunne arrangere et marked hvert år, i forbindelse med reinkappkjøringen i Tromsø sentrum.

Markedet for samiske produkter var satt opp på torget, og varte fra fredag til søndag. Det var mellom kl. 11.00 og 16.00 mulig for alle i Tromsø å få en liten smakebit av samisk kultur. I syv telt og boder solgte privatpersoner alt fra samiske delikatesser, som reinsdyrkjøtt i pitabrød (reinsdyrkebab) og reinsdyrsuppe. Tørket reinsdyrkjøtt og skinnfeller var å finne, men også duodji som er en betegnelse på det å lage og det som har blitt laget av samenes tradisjonelle kunst og håndverk var og å finne. Materialene som brukes i duodji er naturlige (skinn, horn, bein, nøtter og pels). Det ble solgt blant annet smykker, votter, tøfler, kniver, kopper og ellers andre handverksvarer. Aktører som

jobber innen reiseliv, får gode muligheter til å markedsføre reiser og opplevelser i Norden, her.

Lassokasting

Deltagerne i det åpne mesterskapet i lassokasting på Stortorget, var delt inn fire grupper.

Tre deltagerne for mesterskapet for menn og to deltagerne for damer. Det var en åpen kategori for de yngre lassokasterne og det var tre deltagerne i gutteklassen, og en deltager i jenteklassen. Ei jente måtte delta alene junior klassen for jenter, fordi de andre deltagerne ikke møtte opp.

Verdt å reine med?

Med ski på beina, en aerodynamisk drakt to tømmer og et reinsdyr, er deltagerne klare for årets store reinkappkjøring i Tromsø. Løpet finner sted på Storgata, og er på to hundre og en meter.

Det er nå tredje år på rad at Midnight Sun Marathon arrangerer NM i Reinkappkjøring i byen. Uansett om man kommer utenfra eller er innfødt tromsøværing, vil et kappløp med reinsdyr midt i Tromsøs gater skape stor oppmerksomhet. I fjord var det over fem tusen mennesker som møtte opp for å få se denne begivenheten. I år også møtte det opp et par tusen tilskuere, blant annet en del turister. Til tross for mye snøvær, ble de fleste tilskuere igjen til slutt. Hele arrangementet varte omtrent to timer, og det kostet 80 kr å ferdes på Storgata denne søndagen. MSM hadde nemlig

UNGREIN: Reinkappkjøring er populært for både store og små.

leid og stengt av hele Storgata, så reinen skulle få løpe de to hundre og en meterne i sikkerhet. Både firbeinte og tobeinte deltakere, og tilskuere hadde høye forventninger til dagens begivenhet. Deltagerne ble presentert to og to, i den rekkefølgen de skulle delta. Under presentasjonen av rein og kusk, gjorde flere av reinsdyrene opprør, og veltet sine kusker og eiere over ende. Heldigvis

ble ingen skadd, til tross for at dette er en farlig sport. Dyrene virket stresset og redde av alt støyet, og noen fra publikum kommenterte at dette var dyreplageri. Kommentatoren for begivenheten, Mikkel Sara, delte sine gleder og sorger med publikum, han hadde sine egne dyr og slektninger som deltagere. Han var onkelen til dagens yngste deltager Ole Mathis Eira, som debuterte i

juniorklassen. Han kjørte mot en dreven jente Bente K. Eira og vant første løpet. Han kom først i mål i finalen, men til han onkels (kommentatoren) ergrelse, mistet han den ene tømme før målstreken, og ble dermed diskvalifisert. Publikum viste sin støtte til denne lille gutten, og viet ham mest oppmerksomhet av alle deltagerne. I plansjefinalen, sprang en rein i mål uten kusk, og en kusk

slapp tømmene for å juble før han var over målstreken. De ble dermed begge diskvalifisert, og kom ikke til finalen.

MARIANNE ELOISE STØRSETH
KJELL STURE JOHANSEN (FOTO)

4 på gata

1. Hvordan feirer du samenes nasjonaldag? 2. Hva betyr samisk uke for deg? 3. Hva er din favoritt arrangement?

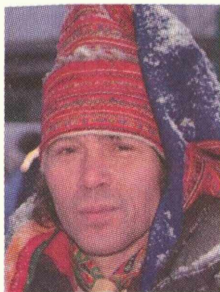
Kare- Elle Partabuok

1. Det er en veldig spesiell dag for meg. Jeg studerer ved UiTø, og feiret med lunsj på universitetet og var med på å feiret på rådhuset.
2. Det er kjempe artig, og jeg håper det blir større. Jeg har vært med på det meste denne uken.
3. Det er vanskelig å si, alt var jo artig å være med på.

Ole Mathis Oskal

1. Oppe på fjellet bak en stein.
2. Det er viktig å formidle mangfoldet i den samiske kulturen.
3. Jeg deltok jo i kappkjøringen, så det er det som er høydepunktet.

Hanne Svinsås Magga

1. Jeg feiret på rådhuset, og ledet kofteparaden.
2. Det beste er å få muligheten til å treffe kjente, være med andre samer, oppleve og spre den samiske kulturen til majoriteten. Det er så fint at det er samer som får lov til å vite sin kultur.
3. Det er helt klart selve nasjonaldagen som er høydepunktet.

John Ponga

1. Jeg feirer med ro, vi er fire stykker som bor på et lite sted, og vi ser hverandre hver dag, så det blir ikke noe spesielt med denne datoen.
2. Det er en fin mulighet å ta en tur til Tromsø, og samtidig få solgt noe på markedet.
3. Jeg har jo bare stått i teltet mitt på markedet hele uka å solgt, så jeg ikke deltager avuka, men jeg tar del i det.

KULTURPROFILEN

James Brown 1933 - 2006

Mr. Dynamite, Mr. Superbad, The Hardest Working Man In Showbusiness - forlot denne verden første juledag

Han var rock'n'roll før rocken. Han var hiphop før det fantes noe som hiphop. Denne mannen var alt som kjennetegner moderne populærmusikk og popindustri. Han skapte mer en det vi aner. James Brown var størst.

Han var en av dem som man tenker på som udødelig. Alltid på en scene. Alltid lagde han et helsikes show. Han pleide å holde rundt 350 konserter i året, de fleste så intense at han endte med blødende knær. Man kan være sikker på at om han fremdeles var i live, ville han stått på scene akkurat nå. Men til tross for sin død lever James Brown fortsatt. Fordi ingen andre har som han satt sine spor på vestlig kultur. Ingen

har på samme måte som han influert all populærmusikk. Man kan høre James Brown i allslags musikk de siste førti årene, og han vil fortsette å påvirke musikken som skapes.

James Brown ble født i Barnwell, South Carolina i 1933, men vokste opp i Augusta, Georgia. Oppveksten var hard. Han opplevde en voldsom fattigdom som han fikk merke på kroppen.

Dette var et Amerika hvor de rasistiske tradisjonene fra før borgerkrigen fortsatt regjerte. Samfunnet var preget av en voldsom rasesekrering. I et slikt samfunn var man nærmest dømt til å mislykkes hvis man var født inn den fattige, svarte arbeiderklassen. Det var dette samfunnet som skapte James Brown. Som Russel Simmons (Def Jam Records) sa, "hvite mennesker gjør opprør på faenskap, svarte mennesker gjør opprør av nødvendighet".

Hans vei inn i musikken kom gjennom gospel og hans sterke gudstro. Unge James tilbrakte mye tid i den lokale

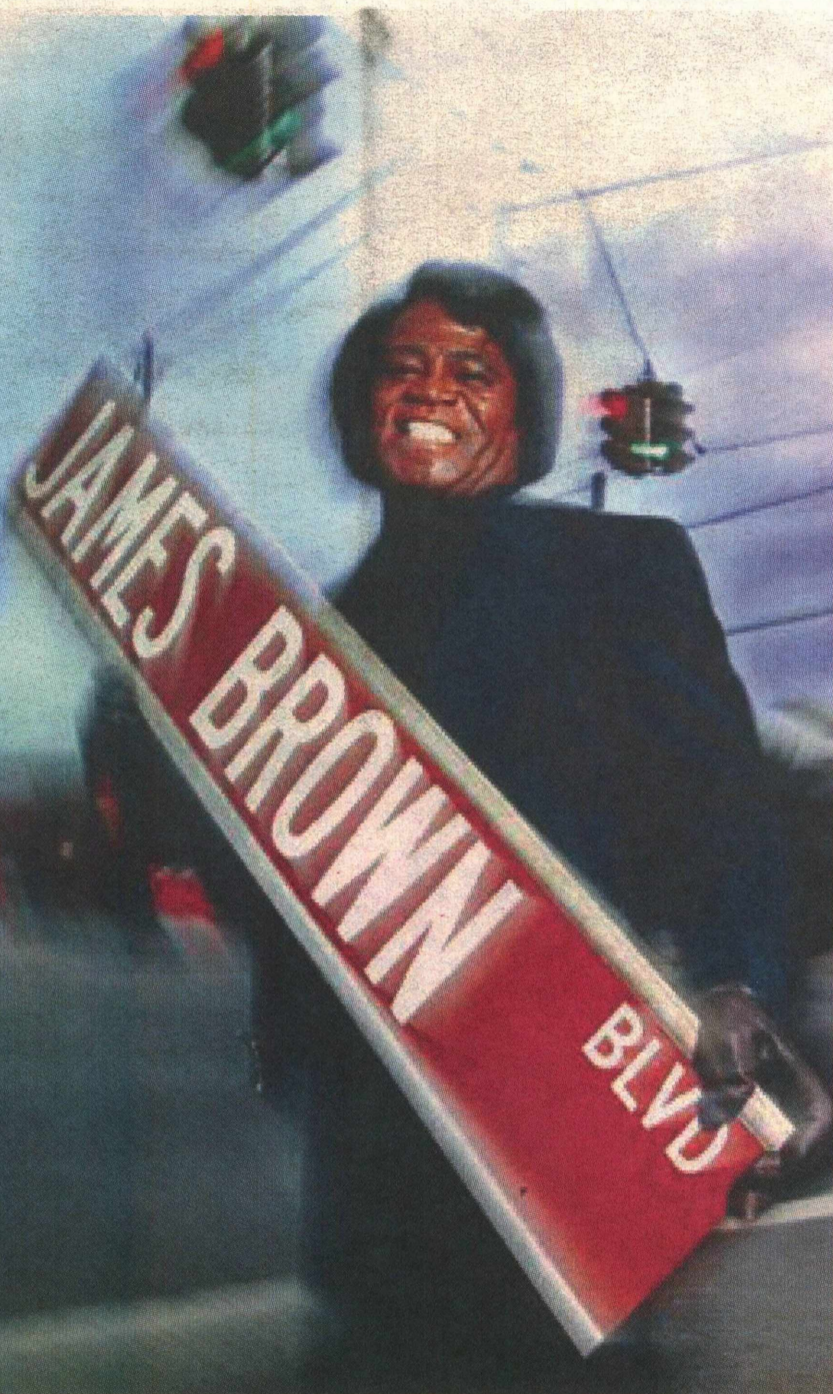
kirken, og man la raskt merke til hans intensitet og utrolige stemme. Hans første album var da også ei gospelskive, "Please, Please, Please" fra 1956. Da britiske grupper skapte det man i dag kaller rock, var det i stor grad i form av å hente svart, amerikansk r'n'b og presentere det for et europeisk publikum med tunge gitarer og det som hører med. I 1966 ga The Who ut debutskiva deres My Generation. Ei banebrytende plate. Og kanskje det feteste som fantes av rock på den tiden.. Denne plata besto for det meste av coverlåter. De fleste var hentet fra nettopp, James Browns "Please, Please, Please".

Browns store gjennombrudd kom først i 1963. "Live At The Apollo" er ei av de viktigste plateutgivelsene noen gang. Det var akkurat her ting forandret karakter. Det politiske bildet var preget av raseopptøyer og vold. Den svarte befolkningen var lei av undertrykkelse og reiste seg opp. Midt i disse skiftene sto James Brown frem med et sterkere og råere uttrykk enn tidligere. Han sang

om at det å være svart ikke bare er greit, men virkelig noe å være stolt over. "Say It Loud (I'm Black And I'm proud)" ble en kampsang for hele black power-bevegelsen. James Brown satte agenda i en politisk kamp.

"Now we demand som chances - to do things for us self. We're tired of beating the head against the wall, and working for someone else. Say It Loud! I'm black and I'm proud!" |

Han var politisk, han var radikal, og folk elsket det han sang. Samtidig endret han hele genren han selv spilte. Rytmisk høy gitar. Jordskjelvlignende bass av en helt ukjent karakter. Lag på lag med lyder.. Og med et energisk uttrykk som ikke lignet på noe som før var laget. Med dette skapte James Brown funk. På "Live At The Apollo" kunne man også kjenne på denne energien. Et live-album var perfekt for å introdusere "The Hardest Working Man In Showbusiness" for en hel verden. Konsertene hans var virkelige shows man ikke kunne glemme. Han førte et strengt

regime. Musikere som ikke fulgte notene korrekt, kunne risikere bøter som straff. Men de sørget også for det banebrytende lydbildet. Funkgitarer som har inspirert så forskjellige artister som Bloc Party, Public Enemy eller The Rapture.

Hitsene kom på løpende bånd. "Papa's Got A Brand New Bag", "I Got You (I Feel Good)" og "It's a Man's Man's Man's World" preget alle toppen av hitlistene i løpet av 60-tallet.

En som tydelig ble påvirket av stilen og uttrykket til James Brown var en da purung Micheal Jackson. Før han begynte å opptre med brødrene sine i Jackson 5 pleide Michael å stå fremfor baderomsspeilet og imitere James Brown.

På slutten av 60-tallet og etter hvert det tidlige 70-tall fulgte James Brown med på utviklingen som skjedde i svart musikk. Det var i disse årene at funken virkelig ble funk. Tydelig James Brown-inspirerte artister som Curtis Mayfield og Sly Stone kombinerte politiske tekster

i en funky musikalsk ramme. George Clinton og hans prosjekter Parliament og Funkadelic opererte sammen med Mayfield og Stone i en genre som ble skapt i noen legendariske Brown-utgivelser i løpet av noen få år før og etter 1970. "Hot Pants", "The Payback", "I'm A Gready Man", "Make It Funky" og "Get Up, Get Into It, Get Involved" er alle låter med et sant driv. Med funkgitare, følelser, puls og hjerte i mengder som rører hele kroppen. Dette er soulmusikk som virkelig treffer sjelen. En den låt jeg vil trekke frem fra denne perioden er "Funky President (People It's Bad)":

"People, people, we've got to get over before we get under"

Det er politisk. Det er Sosialt. Det er funky. Det er groovy. Må vel være den feteste funklåta noen gang laget. Man kan kjenne nakkehårene reise seg. Dette er sterke saker.

Senere på 70-tallet tyd diskoen. En genre som uten tvil skyldtes James

Brown sin eksistens. Og James ble med på bølgen. "Get Up Offa That Thing" og "Living In America".

Tidlig på 80-tallet begynte svart ungdom i de amerikanske storbygetthoene å eksperimentere med som skulle bli hiphop. Disse la basisen i sine beats fra Browns u dødelige funk-klassikere. The Godfather of Soul var like mye The Godfather of hiphop. På 80-tallet tok virkelig det som har gjort James Brown til verdens mest samplede artist av Sugar Hill Gang, Soul II Soul, Afrika Bambaataa, Public Enemy og Eric B & Rakim samlet alle sammen låter fra gudfaren.

På samme tid preget Prince og Micheal Jackson hitlistene med dansing, stil og uttrykk som var nærmest plagiat av James Brown. Sporene han satte var over alt. Nå nylig har både Nas og Kanye West hentet samples fra hans sene 60-talls periode.

James Brown er over alt. De som var så heldige å overvære Public Enemys konsert på Insomnia i oktober, kan sikkert også huske dem jamme Browns

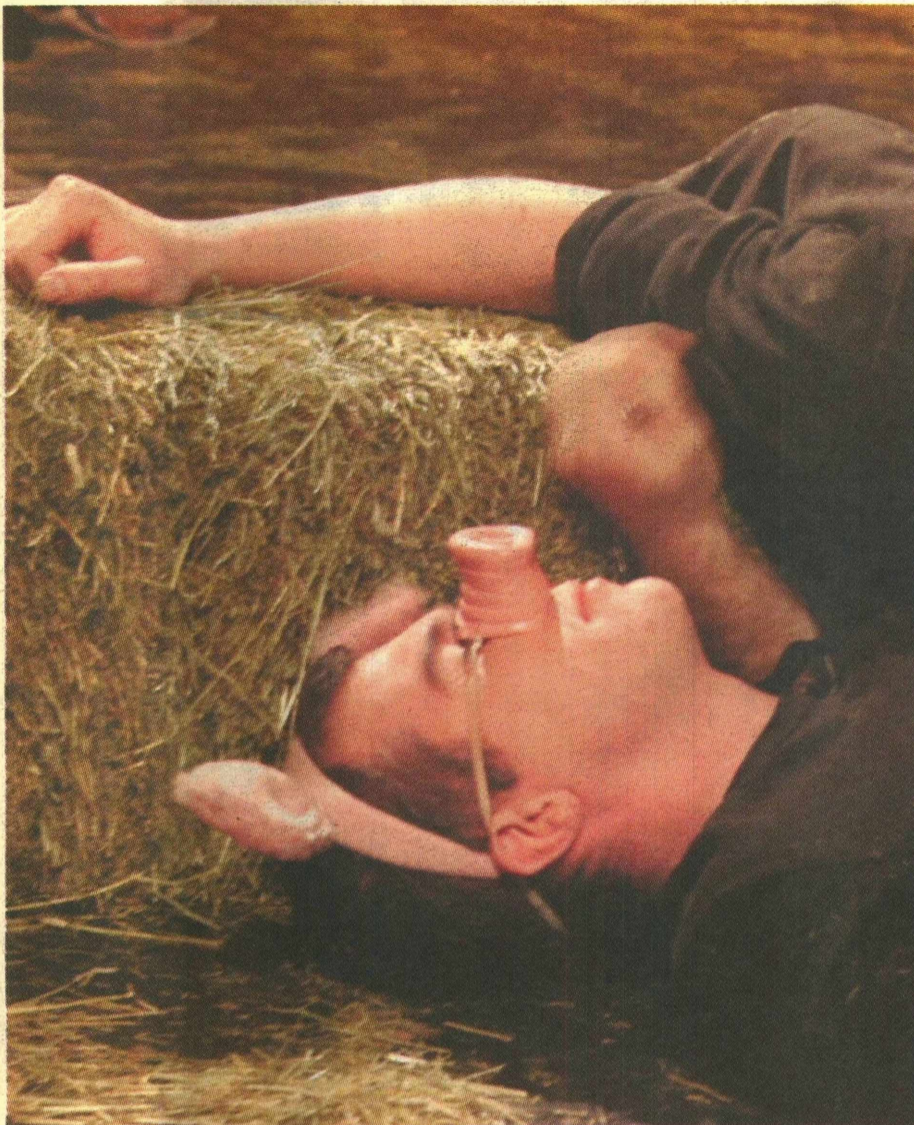
"Soul Power" til verkstedets forlystelse.

Men så døde tilslutt også James Brown. Han var egentlig booket til å gjøre konserter i hele vår, men helsen sviktet og han døde første juledag. Det var nærmest uvirkelig at en så energisk mann skulle dø. Man følte på en måte at han kom til å reise seg opp fra kista og gjøre et show av en annen verden, men han ble liggende. I blå dress og sølvskinnende sko, med et massivt publikum rundt seg i Apollo Theatre, hvor det hele startet. Denne mannen kunne ikke begraves i stillhet. En mann som alltid skapte så mye show måtte selvfølgelig begraves i et virkelig show. Derfor ble han fulgt av tusener i graven, til tonene av "Say It Loud (I'm Black And I'm proud)".

ROBERT VANGSTAD UTVIK
(PRESSEFOTO)

ANMELDELSER

Animalsk forvirring

REVOLUSJON: To griser venter på at revolusjonen skal komme.

TEATER AKSEN
R'evolusjon
02.02.07
Rådstua

Teaterstykket 'R'evolusjon, basert på George Orwells Animal Farm, er en god idé og et ambisiøst prosjekt. Teater Aksen har brukt improvisasjon over temaet fra Orwells roman, men stykket lykkes kun delvis.

Overføring

Med ulike elementer som videoprojeksjon, livemusikk og en historie inni en historie, vil Teater Aksen vise oss at det ikke bare er innen politikken at menneskers rolle kan ligne animalsk kommunisme. Stykket handler om en teatergruppe som skal sette opp Animal Farm. Etter hvert kommer det fram at rollene de skal spille i skuespillet om gårdsdyr, som gjør opprør mot bonden og innfører kommunisme blant dyrene, også kan overføres til deres personlighet innad i teatergruppen. Det som først ble skrevet som et stykke der dyr er parodier på kommunistlederes brutalitet og udugelighet, blir overført til menneskers sosiale roller overfor hverandre.

Restene av en god idé

Forsøket på å veve historien fra Animal Farm inn i historien om teatergruppen

som skal sette opp stykket, er vågalt for en amatørteatergruppe. Det er da synd at regissøren har instruert fra sykesenga de siste kritiske ukene før premieren, som har gjort at gruppen har vært mer eller mindre overlatt til seg selv i denne perioden. Dette merkes på den manglende strukturen på scenen og i historielinjen. Rotet gjør at man ofte blir sittende som et spørsmålstegn, og da hjelper det ikke at det mange ganger er vanskelig å høre hva som blir sagt. Gode skuespillere og en fin scenografi redder restene av en god idé.

Tre år gammelt

'R'evolusjon er utviklet i samarbeid mellom regissøren og improvisasjon fra skuespillerne. Marie Hundevadt Dahl, en av skuespillerne, synes det var utfordrende. De har øvd siden august, men i hele januar intensiverte øvingene frem til premieren 31. januar. Hundevadt Dahl forteller at Teater Aksen er et studentteaterlag som ble opprettet for tre år siden. De består per i dag av 13 folk i alderen 20-35 år, de aller fleste er studenter.

-Det er et veldig bra miljø her, men fordi noen skal bort etter sommeren, trenger vi nye medlemmer, hinner Hundevadt Dahl.

EIK MJELVA KOLSTRUP
RUTH HELEN THORHEIM (FOTO)

Yeeha!

ØRKENROCK: Desert Highway er verdt femti kroner, minst.

DESERT HIGHWAY
01.01.07
Kaos

I det herrens år 2007 fylte de fire gutta i "Desert Highway" Kaos med sitt ørken/motorvei-pregede sound. Og Kaos skapte den riktige "feel" for "Desert Highway" slik som "Desert Highway" skapte den riktige "groove" for Kaos. Band og lokalet utfylte hverandre perfekt.

Men før konserten skulle det være oppvarming. Det satt noen kalde mennesker rundt i lokalet med sin øl og ventet, som i en gammel western, på at "The Other Cheek" skulle innta scenen og varme dem opp. "The Other Cheek" bestod av en mann og en gitar som spilte noen egne og noen coverlåter. Riktig så avslappende og oppvarmende må en si. Det lille lokalet på Kaos, som har tendens til å gi en intim ølknepfølelse, var forholdsvis fullt før "Desert Highway" gikk på. Men selv om det på Kaos ikke skal så mye til for akkurat det, ble det aldri fullere enn forholdsvis fullt. Og det betyr jo bare at det var flere som virkelig gikk glipp av noe.

"Desert Highway" bestod av to brødre på gitar, en bassist og en Captain Jack Sparrow på trommer. Og lyden de sammen skapte kunne til tider minne litt om John Frusciante sitt solomateriale. Ellers så synes jeg at man kunne beskrevet musikken som

skikkelig ørkenrock. Jeg ser for meg at i en cadillac langs route 66 med "Desert Highway" gjennom høytalerne, full pupp ut i natten, sitter to slitne eventyrere på vei mot ingenmannsland og forbi. Og jeg mener at hvis man har slike assosiasjoner med musikken vil jeg kunne påstå at ørkenrock er en sjanger man med god samvittighet kan bruke på "Desert Highway" sitt materiale. Uansett så kommer deres EP ut rundt påske og heter "Birthday". Så da er det sikkert gode muligheter for å teste ut det der med cadillacen og sånn.

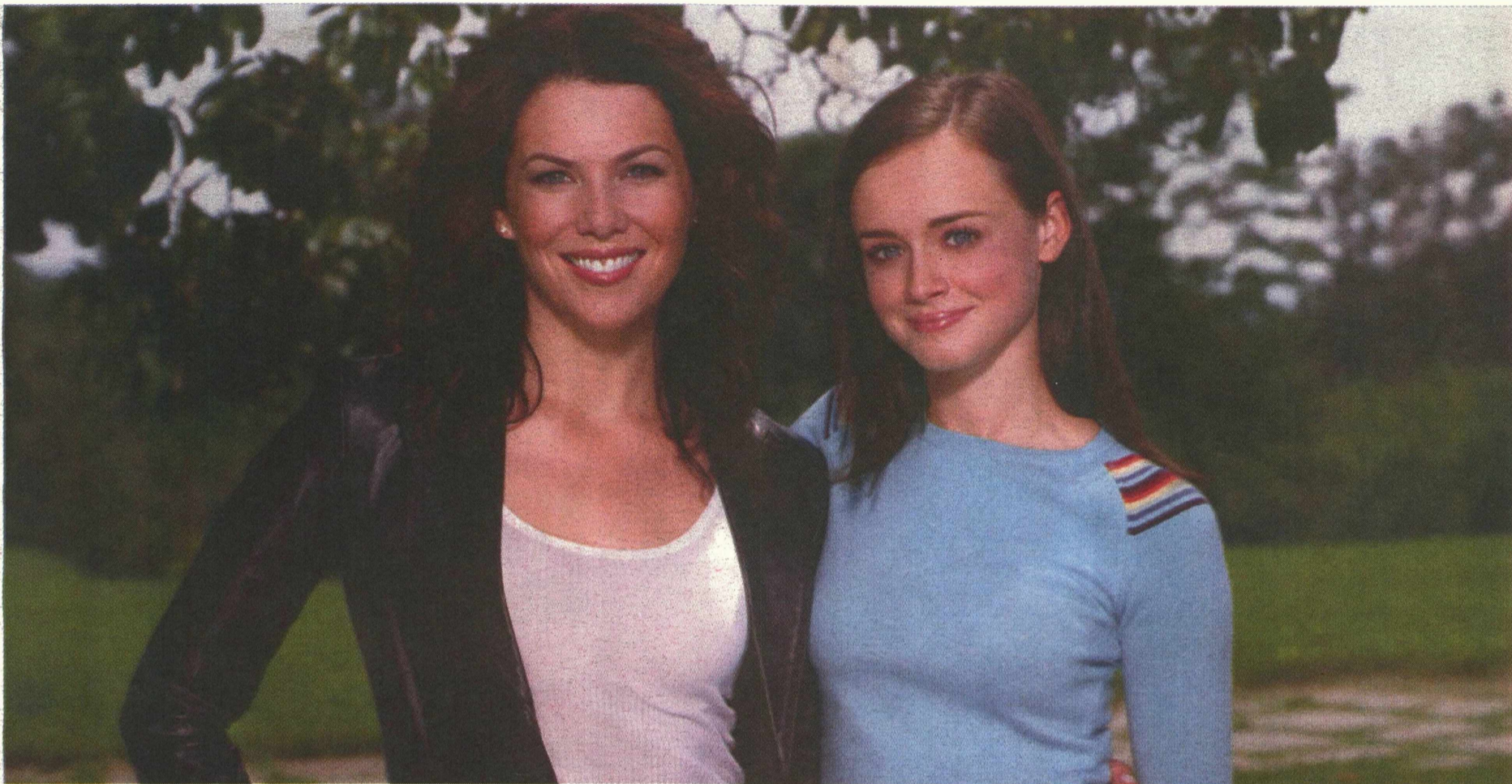
For de av dere som heller ville sitte hjemme og høre på Anastacia enn å dra på konsert og drikke øl denne kvelden, vil jeg si fy fy og smekk på lanken. Det var en konsert absolutt verd de usle femti kronene det kostet for å komme inn og så støtter man samtidig ikke artister som Anastacia. Virkelig to fluer i en smekk det!

Uansett så hadde i hvert fall jeg og sannsynligvis resten av gjengen på Kaos en fin kveld, men med litt koselig øresus på veien hjem. Jeg sier som de gamle cowboyene pleide å si, "yeeha!".

WILLIAM MARTINSEN
ASGEIR MORTENSEN (FOTO)

Hjernedød genistrek

UNG FAMILIE: Lauren Graham(t.v) og Alexis Bledel spiller Lorelai og Rory i Gilmore Girls.

Kjærlighetsdramatikk, interpersonlige konflikter, satire og et velformet manus. Gilmore Girls er utvilsomt en såpe. Men er det mer enn det?

GILMORE GIRLS, SESONG 5

Regi: Amy Sherman-Palladino
Med: Alexis Bledel, Lauren Graham, Kelly Bishop, Edward Herrmann, Keiko Agena, Liza Weil, Scott Patterson

Gilmore Girls er TV-serien som fort kan bli fenomenet man hater å elske. For min del startet begeistringen som en ren spøk, en slags utholdenhetstest for å se hvor lenge det var fysisk mulig å følge med på den enerverende underholdningen. Jeg kan, etter å ha måket meg gjennom hele fem sesonger, sies å være utrustet med et aldri så lite sado-masochistisk trekk. Og Gilmore Girls er min bøddel. For jeg vil fremdeles ha litt mer.

Amerikansk rengjøring

Handlingen i serien utspiller seg i den fiktive småbyen Stars Hollow, en slags Kardemmeby møter Katthult i amerikansk innpakning. Det som gjør Gilmore Girls mer interessant enn det meste annet av såpeserier er først og fremst de politiske spørsmålene og verdiene som presenteres gjennom byens mer eller mindre originale karakterer. Og selvfølgelig de store og små intrigene som oppstår, eskaleres og løses opp. Men alle serier har dette i seg. Så, hva er det

som er annerledes med Gilmore Girls? Temaer som feminisme, klasseskiller, alternative familieinstitusjoner og skjev maktfordeling står sentralt i serien, noe som kan sies å være mangelvare i annen TV-underholdning. Selv om dette er en påstand med enkelte forbehold, tar Gilmore Girls opp disse temaene langt mer utførlig og eksplisitt enn det vi er vant til. Denne såpen er til dels myntet på å renvaske USA, som for resten av verden lenge har hatt rykte på seg for å ha svært konservative holdninger til eller å ha forsømt slike samfunnsproblemer. Dessuten er intrigene i seg selv og tilnærmingen til disse langt mer gjennomtenkt og troverdig enn det mønsteret vi finner i andre mer typiske TV-serier som tar opp tilsvarende konflikter.

Kompliserte relasjoner og klasse

Eksempel: Alenemoren Lorelai har en datter, Rory. De bor sparsommelig i Stars Hollow og tilhører den typiske arbeiderklassen, noe som er gjeldende for alle innbyggerne i den lille byen. Foreldrene til Lorelai, Richard og Emily, er derimot luksuriøst bosatt i nabobyen Hartford. Enorme kontraster mellom disse to institusjonene skaper den dominerende nerven i serien. Lorelai, som ble gravid med Rory i en alder av seksten år, har siden den gang bodd fraskilt fra foreldrenes konservative og borgerlige rammer. Den tidlige graviditeten og løsrivelsen fra Emily og Richards trygge hjem får Lorelai til å fremstå som svært bestemt og selvstendig og drar klare paralleller til Nora i Ibsens

Et dukkehjem. Dette er hard kost i Amerika, som har en strengt konservativ familietradisjon, et modig trekk fra regissørens side. Videre har Lorelai oppdratt Rory til å bli et slags ideal for amerikanske jenter. Hun er intellektuell, omtentksom, sjarmerende og idealistisk. Men samtidig har Rory arvet Lorelais svært liberale og feministiske verdier, noe som i aller høyeste grad bryter med dagens tradisjonelle kjønnsrollemønster. Det økonomiske og verdimeslige aspektet danner en sterk polarisering mellom mor og datter i Stars Hollow og foreldre/besteforeldre i Hartford, og er på mange måter grobunn for konfliktene som leves ut. Lorelai ønsker nemlig å bryte med rikdom og "pen dame"-arven foreldrene ønsker å etterlate henne. Dette gjør hun blant annet ved å innlede et kjærlighetsforhold til kafeieren Luke, som kommer fra den tradisjonelle arbeideklasse.

Makt og anarki

Stars Hollow er også et konsentrert senter hvor ulike politiske avgjørelser blir fattet ved byrådsmøtene, og som en del av handlingen får vi hurtig se virkningen av disse avgjørelsene i serien. Taylor, som har en slags selvutnevnt/"demokratisk" valgt diktatorrolle er svært opptatt av byens ve og vel, men har også mange mot seg. Dette skyldes først og fremst at han i for stor utstrekning sitter med makta. For mange verv og ansvarsområder fordelt på for få personer (les: en person), noe som igjen danner grobunn for andre konflikter innbyggerne i Stars Hollow konfronteres med. Det er til tider av tung sosiologisk verdi å se hvordan Sherman-

Palladino tenker seg de ulike utfallene som kan oppstå når en liten by styrer seg selv, tilsynelatende uten inngrep fra høyere hold. Et slags forstadium til et idyllisk og anarkistisk samfunn er en passende beskrivelse. Serieskapernes forakt for autoriteter er krystallklar. I løpet av fem sesonger er politiet på besøk kun én gang, noe som er en aldri så liten revolusjon i amerikansk TV!

Underholdende og kreativ løsning

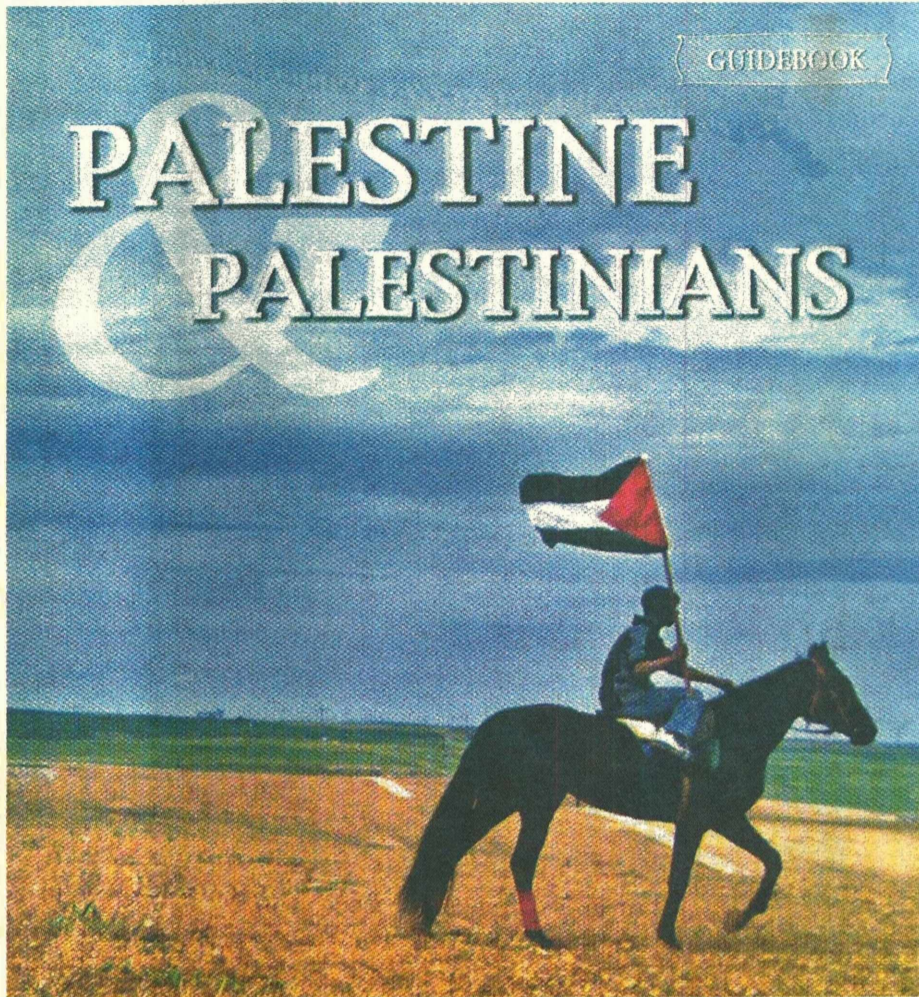
Til tross for de mange alvorlige temaene og den underliggende seriositeten er fremtoningen i Gilmore Girls lystig og elegant. Kjappe replikker, utallige referanser (politikere, musikere, forfattere, skuespillere, filosofer etc.) og velkomponert slapstickhumor gjør serien lett fordøyelig og ganske catchy. Sesong fem bærer på en stilsikker måte med seg enda mer kjøtt til fundamentet som allerede er lagt i de foregående sesongene, og vi følger karakterene mens de bygges videre. Det mest fremtredende med sesong fem er det dynamiske samspillet rollene imellom som for alvor settes inn. Dessuten er det først nå det går opp for en hvor finurlig serien er satt sammen og at kontinuiteten er merkelig overbevisende. Serien er også den første i sitt slag som er støttet av "Family Friendly Forum's script development fund".

Det er bare å erkjenne, jeg er en fan.

FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
WARNER BROTHERS (FOTO)

KULTUR | ANMELDELSER

På ferie i Palestina

I 2005 kom boka for deg som har tenkt å vere turist i Palestina. Og for deg som tykkjer det høyrst heilt utenkeleg ut.

BERIT SAHOUR

Palestine & Palestinians
Alternative Tourism Group (2005)

"Palestine & Palestinians" er både ei konvensjonell og ukonvensjonell guidebok til dei palestinske sjølvstyremråda og dei palestinske områda okkupert av Israel. Som i ei heilt vanleg guidebok finn du nyttig informasjon om dei ulike byane og delane av Palestina. Her får du vite kva for synagogar, kyrkjer og moskear i Jerusalem som er verdt eit besøk, kor dei har den beste falafelen i Betlehem og kor du kan bu for ein billig penge i Hebron. Du kan òg lese om kvifor du ikkje vil bade utanfor dei offentlege strendene ved Dødehavet, og du får oversikt over religiøse og nasjonale merkedagar.

Likevel er ikkje "Palestine & Palestinians" heilt som andre guidebøker. Boka er ikkje gitt ut av Lonely Planet eller Rough Guides, men av Alternative Tourism Group (ATG). ATG har ifølgje seg sjølv eit kritisk syn på palestinsk historie, kultur og politikk, og ikkje minst på tilhøvet mellom Israel og Palestina. Boka er i høgste grad prega av dette. Berre det at ein blir guida ikkje berre i dei palestinske sjølvstyremråda, men også i dei palestinske områda inne

i Israel seier noko om kor fokuset ligg hen. Det er først og fremst det klare palestinske og politiske perspektivet som skil denne guideboka frå andre turistguidar, og det er dette som gjer boka interessant. Det er ingen tvil om at du her får servert Palestina sett frå ein palestinsk ståstad, og ikkje gjennom auga til Israel eller kristne turoperatørar for pilgrimmar.

Som ei tradisjonell guidebok får ein ei innføring i palestinsk historie og kultur. Dette kan innimellom vere, ikkje overraskande, ganske depressiv lesing, så eg vil tilrå og pløye gjennom desse kapitla i ro og mak heime i Noreg slik at ein får tid til å fordøye det heile, og ikkje lese det på flyet nedover eller på hotellrommet i Ramallah. På hotellrommet i Ramallah kan ein heller la seg inspirere av noko av den palestinske poesien som er tatt med i boka eller lese om korleis det einaste bryggeriet i Midtausten starta opp. Boka er med andre ord ein god inspirasjonskjelde for ein ferietur til Palestina.

Det eg saknar aller mest er fleire bilete i fargar. Diverre kjem korkje byggverk, menneske eller natur til sin rett når fotografia vert trykt i svart/kvitt. I tillegg kunne kapitlet "Practical Information" vore meir utfyllande. Er det greitt å sole seg topplaus på stranda? Kan ein vere open homofil? Den typen spørsmål får ein ikkje svar på utan å sjølv reise dit og finne det ut.

KAJSA MØLLERSEN

Et langt år

Hvordan var året 1964 i ei tenkt vestlandsbygd? Det kan du finne ut med å lese Rgnar Hovlands siste verk. Et festforestilling av en roman.

RAGNAR HOVLAND

1964
Samlaget (2006)

Det nærmer seg snart 30 år siden nynorskmannen og vestlendingen Ragnar Hovland ga ut sin første roman *Alltid Fleire Dagar*. Siden den gang har det blitt nærmere 40 bøker for barn, ungdom og voksne i ulike sjangre som romaner, noveller, dikt, drama, essays, billedbøker og kortprosa. I tillegg har han oversatt flere romaner og gjendiktet en rekke utenlandske lyrikere, samt skrevet revy med Are Kalvø, gitt ut plate med bandet Dei Nye Kapellanane, og skrevet en rekke artikler og faste spalter for ulike tidskrift opp gjennom årene.

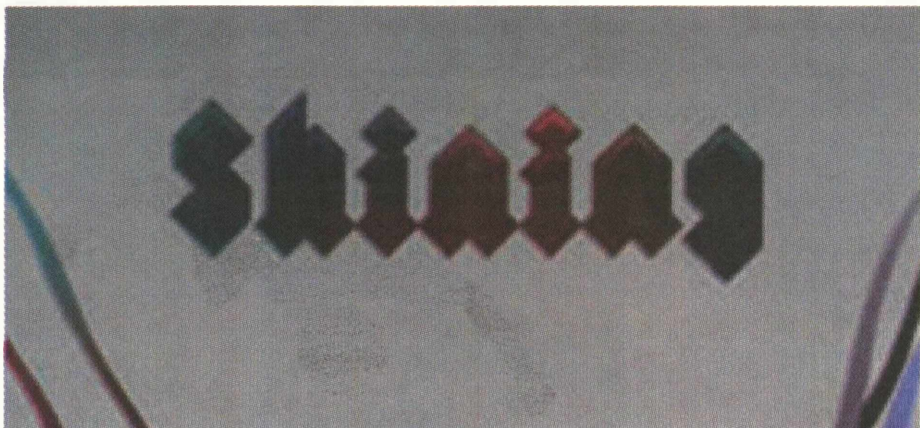
1964 er en oppvekstroman der tolvåringen Rolf er forteller. Romanen handler ikke helt uventet om året 1964, og det som hendte han det året. Som regel i Hovlands bøker for voksne er hovedpersonene voksne, men han gjør et unntak her. Han kunne nok gjort en barnebok av ideen, men da er det vesentlige historier og personskildringer som ville vært utelatt. Det er lite banning og omtale av drikking i Hovlands barnebøker, men han sparer ikke på dette i voksenromanene sine. For banning er det nok av, men det er barna som gjør

det, mens de voksne prøver så godt de kan å få de til å slutte med slikt. Det mangler ikke på saftige gloser her. De kjappe og morsomme formuleringene med mye ironi og underdrivelser som Hovland er kjent for, er heller ingen mangelvære. Persongalleriet er rikt og inneholder nok av originale figurer. Som for eksempel Olaien, som skjenker hundene sine med øl og klager på at de blir fyllesyke, og Rolfs bror, en seksåring som er mer intelligent enn noen andre i romanen. Det er mye referanser til populærkultur, og detektivserien Bobsey-barna og Wenche Myre er blant annet gjengangerne i boken. Andre tema som angår tolvåringene i romanen er: den første forelskelsen, den første røyken, den gangen man ser fjernsyn, elever som fører stilene sine rett inn, alkoholiserede fedre som slår, mødre som må reise på nervesanatorium, hopping på isflak og ikke minst og leke at man er besatt av onde ånder.

1964 er en svært morsom roman, selv om den også inneholder en del alvorlige og mørke tema, men humoren tar på ingen måte bort alvorret i disse hendelsene. Hovland skriver som vanlig svært godt, men det er lenge siden jeg har kost meg slik med en roman fra den kanten. Et forord har han også spandert på oss, der han forteller at boka ikke er selvbiografisk, selv om han også var tolv år i 1964. Han husker svært lite fra det året og måtte rekonstruere det fra grunnen av. Og godt er det, ellers så kunne resultatet blitt en helt annerledes roman.

GLENN FAGERVIK

Metall, tivoli og Beethoven

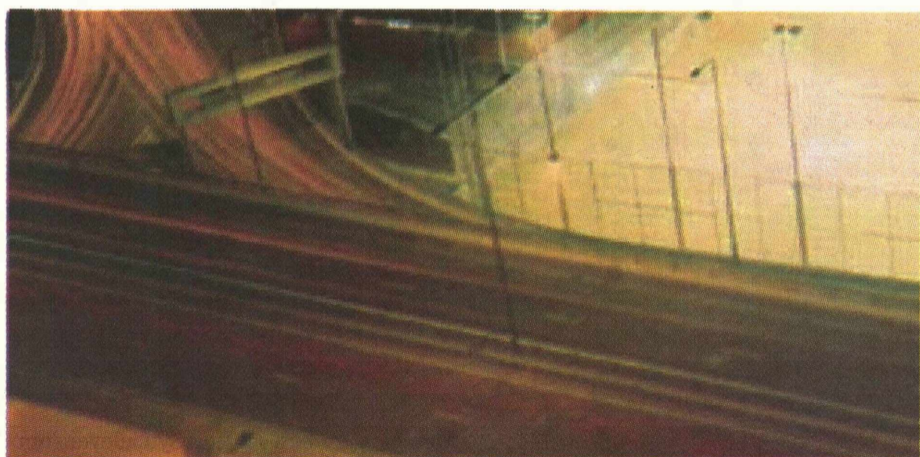

SHINING
Grindstone
Rune Grammofon/Grappa (2007)

Alle gode ting er tre. Og metall. Shining tredje skive, Grindstone, er en studietur til moderne jazziske yttergrenser. Armert i pansret jazzmetall sprenger kvartetten grenser med en slik originalitet og eksperimenteringslyst at Arne Norheims musikk fremstår som tørr, uoriginal og lyttervennlig. Men i motsetning til Norheim fikser Shining kunststykket å nå ut til en større lyttermasse. For her finner vi noe for alle. Med et utall instrumenter og annet snacks hiver Shining seg inn i en endeløs referanseliste. Og med brei plog super de til seg det meste og høres til slutt ikke

ut som noe annet enn seg selv. I entreen til denne musikalske smeltedigelen møter vi Prodigy, Bach, Beethoven, Danny Elfman, Rhapsody, Symphony X og Slayer. Lenger inn i bygget er ingrediensene mer sammenblandet og raffinert. Ved to-tre gjennomlyttinger til av Grindstone når vi inn til det innerste rommet. Vi befinner oss nå på tivoli med briljerende polyrytmikk og atonalitet. Musikken er befriende og magisk. Det er eventyr og industriell renessanse. Med teknisk perfektion drar hærfører Jørgen Munkeby og hans likemenn oss inn i en symbiose av auditiv stimuli av sjelden kvalitet. Det skinner gjennom. Gå mot lyset. Det er ikke bare ord. Det er syre.

Bloc Party (on)

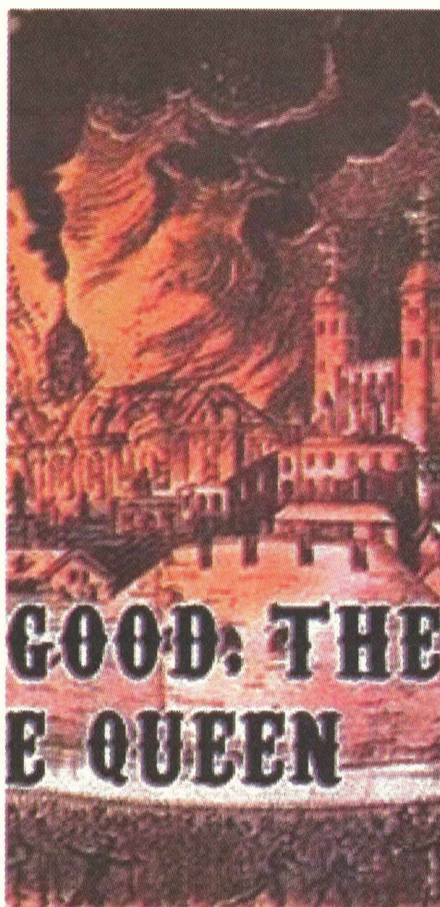
BLOC PARTY
A weekend in the city
Bonnier Amigo (2007)

Bloc Party fikk raskt stor suksess og solgte til platinum i England med debutalbumet *Silent Alarm* som kom i 2005. De er nå tilbake med oppfølgeren *A Weekend In The City*. Albumet skiller seg fra debuten ved at den fanger deg med en gang i en produksjon som er betydelig bedre, og et lydbilde som er mer pompøst og variert enn forrige gang. Den dyktige trommisen Matt Tong får mindre uthøvet spillerom enn på debutplata, men passer desto bedre inn i lydbildet. Tekstene på albumet tar opp problemer som rasisme, homofobi og den pågående heksejakten på terrorister, samt hvordan mange i London føler seg meningsløst plassert i

storbyen, som gitarist og vokalist Kele Okereke skriker ut i det åpningssporet "A Song For Clay": "Because East London is a vampire, it sucks the joy right out of me/ How we longed for corruption in these golden years". Dette åpningssporet er en av de kuleste sangene jeg har hørt på lenge. Selv om albumet innehar en alvorlig tone, betyr ikke det at den dansbare punkrocken er fraværende. "I Still Remember" har en 80-talls lyd, som minner om The Cure, og "Hunting for Witches" har et råtøfft riff og fengende refreng som allerede har hypnotisert meg. Albumet er nok allerede en suksess, knapt en uke etter slippdato, med god grunn.

STIAN JOHANSEN

Ping plong, uuuh aaah

THE GOOD, THE BAD & THE QUEEN
The Good, The Bad & The Queen
EMI (2007)

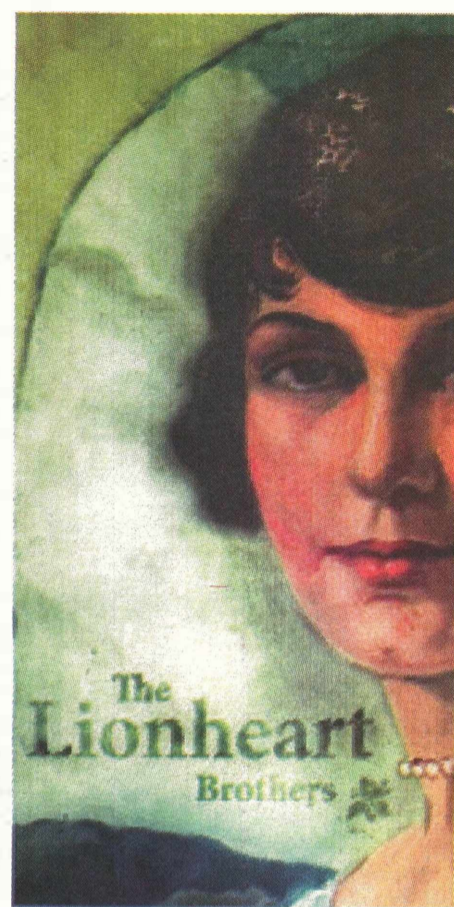
The Good, The Bad and The Queen består av storheter som bassisten i The Clash, gitaristen fra The Verve og trommeslageren fra Fela Kuti. Men hjernen bak det hele er vokalistene fra Blur og Gorillaz, Damon Alban. Dette er definitivt hans prosjekt, men dessverre når det ikke opp til samme standard som han har levert før.

Jeg ser for meg Blur og Air i en dyp sofa. Der sitter de og prøver å eksperimentere med harmonier og elektronika, men den dype sofaens komfort tapper all energi fra de rutinerte musikerne. Dette er tydeligvis kreative og meget talentfulle veteraner, men de lar det bare tidvis skinne gjennom. Det monotone blir uheldigvis understreket av vokalen til Damon Alban, som kan så mye bedre.

Misforstå meg rett. Her er det mye vakkert. Piano, plystring, pling plong og perkusjon utfyller hverandre i herlige harmonier. Mot slutten av albumet kommer musikerne mer til sin rett, da de får utfolde seg friere. Da drar de i gang, og man forsår hvilket potensial som ligger i denne gjengen. Bare synd de ikke får vist det gjennom hele albumet.

EIK MJELVA KOLSTRUP

Vakkert, men kjedelig

THE LIONHEART BROTHERS
Dizzy Kiss
Racing Junior (2007)

Med et band sammensatt av medlemmer fra 120Days, Serena Maneesh og Silence the Foe blir forventningene store. Deres tredje EP, *Dizzy Kiss*, følger til tider opp de forrige. Det er psykedelisk drømmepop på sitt beste, men etter hvert blir dessverre albumet noe kjedelig.

Dizzy Kiss er et album man må høre på et par tre ganger før man forelsker seg. Instrumentalt er hele skiva fantastisk, men stemmebruken blir noe søvnlig. Kara har fått hjelp av bl.a. Big Bang og Jaga Jazzist, noe som får fram det flotte samspillet av toner. Vokalist Marcus Forsberg har noe engleaktig over seg, og lykkes i "To make you love me" og "50 souls and a discobowl". Ellers blir stemmen hans litt for svimlende.

De minner mye om Brian Wilson og Mercury Rev. I tillegg finnes det hint av Beach Boys som de selv hevder de har hentet inspirasjon fra. En underlig mix som ikke alle vil forstå, men gi plata et par sjanser. Da vil nok både du og jeg forville oss mer og mer inn i den psykedeliske verden. Å høre på albumet er som å få en sverm av kyss til man svimer av. Herlig i begynnelsen, men til slutt blir det hele litt for mye av det gode. Likevel så må man bare ha mer atter en gang.

INGRID CH. SANDNÆS

KÅSERI

Om Kjærlighet og Valentinsdagen

Kjærlighet, eller love som det nå kalles, er en stor myte for mang en mann og kvinne i de tusen hjem, og det ser ikke ut til at hverken poeter, profeter, filmskapere eller hippier har klart å gjøre saken noe klarere. Derfor vender vi oss nå, som med alle andre av våre problemer til butikkyllene etter svar. Det man tydeligvis har glemte under prosessen er den ikke så rent lille sannheten om at kjærlighet ikke er et substantiv, men et verb.

Siden kjærlighet alltid er ny og i bevegelse kan man ikke gå ut i butikken og kjøpe en bamse og en sjokoladeboks, smøre et hjerte på hele greia og gi det bort som et symbol på ens kjærlighet til et annet individ. Det er avlatshandel i forhold til en trussel det, vennen min. Trusselen har grobunn i den skapte følelsen av gaven som et romantisk bilde på hvor mye kjærleik en føler for en annen, altså sammenlikning, siden man trenger et mål for hva som er de gode greiene, noe konspirasjonsinstitusjonene gledelig forteller deg. Hvis det så ikke utvikler seg til sånn det sies at det skal være er det bare å vente seg sure kommentarer og gjenknepne lår i de neste dagene, kjære. Hvor ble det av at man var nok for hverandre? Ka, e du nokka sånn her homo eller? Definisjoner er selvfølgelig like relative som noe annet.

Så må det spørres: Er det noen relasjon mellom kjærlighet og forelskelse? Det er jo, som alle vet, i hvert fall to gjeldende former for hva man regner som kjærlighet. En er den man får seg noe av, og den andre er den typen man har for mora si. Freud var forresten litt av en bygdekar, var han ikke?

Forelskelse fører tydeligvis til en shutdown av det man finner irriterende og ubehagelig ved ett eller flere mennesker så man lettere skal kunne formere seg i en periode. Forelskelsen vil gjerne ha noe tilbake for å fungere behagelig. Varer kjærligheten etter at forelskelsen slutter, eller er man bare bundet av gammel vane? Kjærligheten man kjenner for folk og omegn for deres personligheter og verdier (og hvis du vil gå hardcore; for deres eksistens) er

tidløs i det at man ikke har noen egen agenda i saken. Ubetinget kjærlighet, mm. Det kan derfor virke som om vi snakker om to ulike fenomener ved å nevne forelskelse og kjærlighet, og det er kanskje derfor skillsmissestatistikken øker med god margin. Føler du deg flott når han er rundt deg? Er alle problemer ute av verden ved et kyss? Burde du gifte deg med ham med det samme? Beklager

sukkertopp,
du er nok bare
syk i hodet ditt
du.

Uansett, siden man ikke blir helt enig om hva det egentlig er, kan man i det minste fortelle når kjærligheten oppstår? Er det ved første øyekast? Rundt tiden når man forsiktig prøver seg frem med ens lille lank i den andres lank (bare et lite stykke for å sjekke vibben liksom)? Eller er det når man virkelig kjenner et menneske så godt at man kan oppføre seg som man føler uten å måtte legge bånd på det hele. Det kommer sikkert an på hvordan man er som person, noe som forteller oss at kjærligheten kanskje kommer fra en selv og ikke fra den andre. Dette viser jo videre at vi har

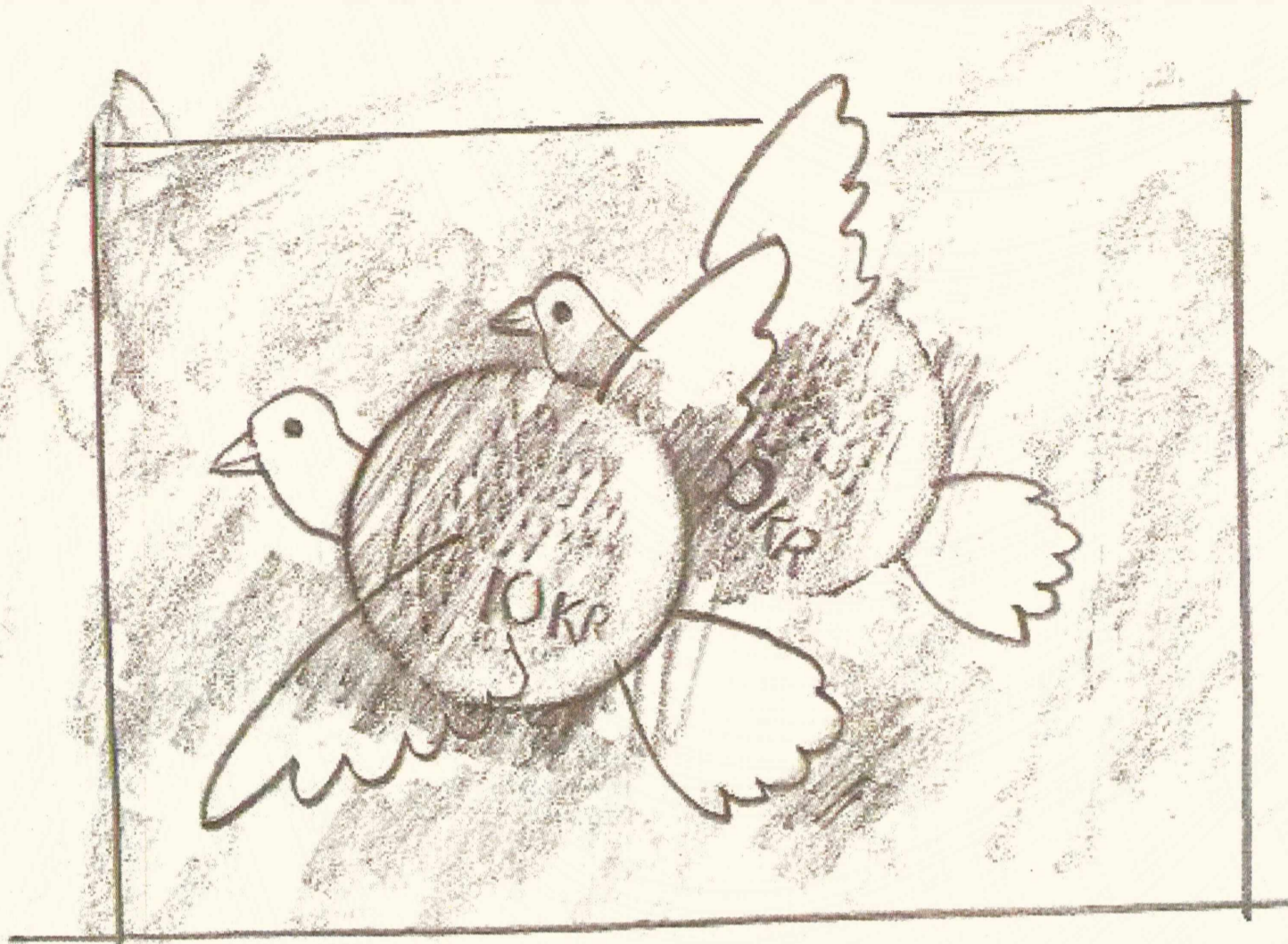
kjærligheten hele tiden og at det ikke er noe man bare finner en dag under syv øl og to timers svett rumpegnukk på dansegulvet.

Definisjonen av kjærlighet er skapt av hjernen og manipulert av samfunnet, eller omvendt, uansett passeres den elektriske fettklumpen på et tidspunkt, og hjernen fungerer i polariteteter. " Dette i forhold til noe annet. " " Ikke som det, altså som det. " Hjernens utgangspunkt er sånn sett negativt i det at den skiller ut noe ut ifra forskjellene fra noe annet, før den begynner å sette ting i bås med det som likner. Denne forelskelseskjærligheten er selvfølgelig intet unntak, og motparten har vi funnet ut er hat, fordi det oppstår når kjærlighet ikke bringer det den har lovet. Man har altså skapt et bilde i tanken om sin kjærlighets-avsender, og brytes dette bomullsrosa bildet av et blikk inn i virkeligheten melder hat sinne aaaaa!!!! seg fort for å ta over showet.

Tanken kjemper på en måte mot virkeligheten for å holde ting stabilt, noe som selvfølgelig er umulig så lenge vi velger å kalle verden et materielt, oscillerende univers. Løsningen på problemet blir å gjøre som Queens of the Stone Age og la seg føre av strømmen. Jævlig hverdag med dama? Så gjør det slutt da vel. Men du elsker 'a? Kanskje du bare elsker tanken om at du skal elske a? Gammel vane vond å vende som gutta sa lenge før Pavlov lærte hunder å sikle til bjeller.

Moralen i visa blir selvfølgelig at de svina som pusher formet, farget og kulørt sukker til stive priser ikke skal få spennamine i år heller. Du tror det er fordi jeg ikke har dame og at du forresten ikke synes det er så rart sier du? Vel, min kjærlighet til deg er uansett uforandret, venn.

GEIR SKATDALEN
INGVILD BUHAUG (ILLUSTRASJON)

Dette vil jeg ikke vise dere

Alle studenter under SiO har mulighet til å bidra med SAIH-tierne til Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpesfond. Vi tror dere bidrar av solidaritet, fordi vi som studenter har et felles mål om demokrati og menneskerettigheter for alle.

Studenter venter å få noe igjen for bidraget sitt og vil gjerne vite hva SAIH gjør. All erfaring tilsier at den positive innstillingen til utviklingsprosjekter i stor grad bygger på at en viser frem noe vi kan være stolte av å være med på: Nybygde skoler og barn som får lære å lese for første gang. Det kan være lett å si seg fornøyd med det og glemme at bistand ikke er et mål i seg selv, men et middel for å nå våre overordnede mål om demokrati og menneskerettigheter.

Å vise frem at pengene dine går til et jordbruksuniversitet eller andre tiltak forteller i utgangspunktet lite om hvorfor dette tiltaket er et godt virkemiddel for å nå våre felles mål. Den skjeve fordelingen av rikdom, mangelen på reelt demokrati og fattigdom har sammensatte årsaker som vanskelig kan formidles via en plakat. SAIH mener at det er viktig å bidra med en bredere informasjon enn det som strengt tatt er nødvendig for å få folk til å åpne lommeboken, fordi bistand kun er et begrenset hjelpemiddel som ikke alene har potensial til å bringe oss frem til målene våre. Rene

bistandsorganisasjoners håper bær være at de etter hvert overflødiggjør seg selv. Hvis hovedtyngden av det vi viser frem er bistandsprosjektene, skaper vi et bilde av kontinenter drevet frem av våre tiltak. Et slikt syn vanskeliggjør annen utvikling. Så lenge vi ser "dem" som uten eget initiativ eller som mulige partnere vil de aldri kunne ta del i den rivende utviklingen som skapes globalt, annet som et akterutseilt B-lag som kan tilby billig arbeidskraft under dårlige arbeidsforhold.

Ved at SAIH er tydelige på hva som er målene, og formidler hva det er som hindrer oss i å nå dem, får studenter mulighet til å danne seg et nyansert bilde av situasjonen. Slik kan man påvirke skjevheter og grunnleggende misforhold. Vi har stor tro på at studenter og akademikere i Norge etterspør disse sammenhengene. Derfor jobber SAIH på tre gjensidig avhengige måter: gjennom våre bistandsprosjekter, informasjonsarbeid og ved å påvirke norsk utviklingspolitikk.

Vi må også selvfølgelig snakke om de konkrete tiltakene slik at vi kan holdes ansvarlige av bidragsyterne. SAIH støtter partnere i Zimbabwe, Zambia, Sør-Afrika, Bolivia og Nicaragua. Zimbabwe har siden frigjøringen i 1980 beveget seg i retning av å bli en diktatorisk ettpartistat som i dag offisielt avskriver alt ytre

påtrykk som propaganda og forsøk på re kolonialisering. Det er tilnærmet umulig å drive fri presse; de få avisene som ikke er statskontrollerte utsettes stadig for rassiaer og har ikke mulighet til å komme ut mer enn én gang i uken. De frie avisene må utøve streng selvsensur for i det hele tatt å overleve. Det foretas vilkårlige arrestasjoner. Personer som kan mistenkes for å ønske seg noe annet enn president Mugabes fortsatte styre utsettes for vold og tortur. I tillegg befinner Zimbabwe seg for tiden i en økonomisk nedadgående spiral og det er jevnlig behov for mathjelp. Å jobbe i et slikt miljø er forsiktig sagt sammensatt.

SAIH støtter likevel fortsatt lokale partnerorganisasjoner som jobber her fordi vi tror vi kan være med å bidra til at demokrati og menneskerettigheter igjen respekteres. Vi tror at det sivile samfunnet er en del av løsningen i Zimbabwe. Det sivile samfunnet er sammen med internasjonale aktører og -trender viktige faktorer i demokratiseringsprosesser. Vi jobber derfor blant annet med Budding Writers i Zimbabwe som oppfordrer til og utdanner unge skrivende mennesker, slik at en kan ytre seg gjennom alternative kanaler. En annen viktig partner for oss er Student Solidarity Trust. Vi samarbeider om et program for studenter som har blitt utvist fra de offentlige læringsinstitusjonene på grunn

av politisk engasjement ved å gi dem stipender så de kan fullføre utdanningen andre steder.

Tiltakene, og mottakerne, er selvfølgelig viktige både her og i alle andre prosjekter, men det er viktig at hovedfokus ikke blir liggende på dem slik at de skygger for målene for vårt arbeid. Derfor skal SAIH bidra med helhetlig informasjon som forklarer årsaksforhold og hvorfor vi gjør det vi gjør. Takk for tierne!

FAKTA:

SAIH er studenter og Akademikere i Norge sin bistands- og solidaritetsorganisasjon. SAIHs lokallag i Tromsø kan nås på magnussim@gmail.com og har alltid plass til flere aktivister. Over 120 000 studenter betaler hvert semester SAIH-tierne. SAIH driver sitt arbeid under mottoet "Utdanning for frigjøring". Mer info på www.saih.no eller kontakt SAIH på saih@saih.no

JONAS HOLMQVIST, LEDER I SAIH
INGVILD BUHAUG (ILLUSTRASJON)

MENINGER

Fra studier til JOBB?

Studenter i Norge er privilegerte. Vi får gratis utdanning og staten gir oss gunstig lån og stipend. Når studietiden er over holder ikke staten oss lengre i hånden. Overgang fra studietilværelsen til arbeidslivet kan for mange betone seg ganske problematisk. Jo lengre det går fra man avslutter studiene til man er integrert i arbeidslivet, jo mer ressurser taper samfunnet. For studenten personlig kan denne perioden være både være økonomisk og psykologisk belastende. Karrieresentret ved UiTø spiller en viktig rolle i å gjøre overgangen fra studier til arbeidsliv så smertefri som mulig. Moderat liste vil styrke karrieresentret

sin posisjon gjennom økte ressurser og en mer sentral plass på campus.

Begrensede ressurser

Karrieresentret tilbyr studenter individuell veiledning, jobbsøkerkurs og andre relevante ordninger. De gjennomfører også intervju trening, bedriftspresentasjoner og har igangsatt trainee-ordningen. Karrieresentret er i oppstartsfasen og har bare eksitert i 1 1/2 år men allerede merker de økende inntresser både fra studenter ved UiTø og fra HiTø. Med bare to ansatte er det begrenset hvor mye Karrieresentret har ressurser til. De skal både jobbe

individuelt med studenter, knytte kontakter til arbeidslivet og gjennomføre kurs.

Flere arbeidslivsdager

Moderat liste ønsker å stryke karrieresentret. Karrieresentret må bli flinkere til å skape kontaktflater mellom studenter og arbeidsliv. Jo tidligere studenter får kontakt med relevante arbeidsgivere jo mer sannsynlig er det at overgangen fra studier til arbeid går smidigere. Her må også de enkelte instituttene og fakultetene bli flinkere. Arbeidslivsdagene i høst var en stor suksess både for studenter

og arbeidsliv. Moderat liste vil sikre at Arbeidslivsdagene blir utvidet og gjennomført mer enn en gang i året. I dag ligger Karrieresentres kontorer bortgjemt i hovedgården. Moderat liste vil flytte sentret til en mer sentral plass på campus. Bakgrunnen for dette er at alt for få studenter har kunnskap om karrieresentret. Ved å flytte sentret til en mer sentral plass håper vi at flere studenter benytter seg av tilbudene.

Øyvind Mikalsen
Moderat Liste

Fremtidig rekruttering, og arbeidstakeravgift!

I dette innlegget vil jeg løfte frem to viktige spørsmål. Rekruttering av nye studenter til UiT, og arbeidstakeravgiften som urettmessig rammer internasjonale studenter.

Studentbyen Tromsø

Den 15. april søker norske studenter seg til Universiteter over det ganske land. I fjor høst opplevde universitetet i Tromsø en moderat nedgang i primærsøkertall på ca. 10 %. Dette er ikke en alvorlig nedgang, men universitetet kan ikke ligge på latsiden. Det må arbeides intenst for å synliggjøre universitetets kvaliteter, også utenfor Nordland, Troms og Finmark. En viktig del av studentstyrets arbeid fremover vil dreie seg om hvordan universitetet jobber for å markere seg nasjonalt. Vi må tiltrekke oss de beste studentene på de fagområdene vi er ledende.

Kanskje kan vi lære litt om synlighet av NTNU i Trondheim? NTNU sine plakater pryder til og med veggene på bussholderplassen ved universitetet i Tromsø. UiT bør iverksette en mer offensiv informasjonsstrategi for å tiltrekke seg nye studenter. Synlighet og sterke fagtilbud vil stimulere til økt rekruttering og positiv omtale. Jeg er ikke tilhenger av ukritisk markedsføring, men mer synlighet bør vi ta oss råd til. For å møte fremtiden så er vi i gang med et prosjekt ved navn "Studentbyen Tromsø". Her er Ordfører, rektorer, studentledere, samt direktør for studentsamskipnaden representert. Prosjektets hovedmål er å sikre at alle trekker i samme retning for å synliggjøre Tromsøs samlede tilbud som studentby. Alle prosjektdeltakere spiller en rolle for studentene i byen. Kommunen har et velferdspolitisk

ansvar i forhold til studentbarnehager, primærhelsetjeneste, studentrabatter osv. Universitetet tilbyr som kjent utdanning. Studentsamskipnaden yter studentspesifikke velferdstjenester som boliger, kantiner, treningsstudio osv. Studentpolitikken trenger også nye engasjerte mennesker som er interessert i å påvirke sin studenthverdag. Vi håper arbeidet med "Studentbyen Tromsø" vil gi gode resultater.

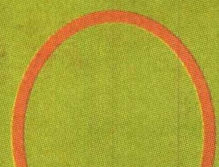
Avgift på arbeid for internasjonale studenter

Det har sjokkert studentlederne i hele Norge at utenlandske studenter som blir rekruttert hit fra land utenfor EU har måttet betale 800 kroner i arbeidsavgift for hver gang de søker arbeid i Norge. Grunnen til at jeg nevner saken er at regjeringen i slutten av forrige uke reagerte med å heve dette gebyret til

1100 kroner. Dette er uakseptabelt og diskriminerende. Det fremstår i mine øyne som et gigantparadoks når vi i tillegg registrerer økt behov for arbeidskraft i Norge. Dette er i sannhet en forbrytelse mot både individ og samfunn. Arbeid vil også gi folk utenfra en bedre oversikt over samfunnet generelt og arbeidslivet spesielt. Jeg er overbevist om at det er viktig å gi våre russiske studenter retten til å arbeide mens de er her. Arbeid skal gi inntekt ikke utgift. Vi har sendt brev til Arbeidsdepartementet. Vi vil fortsette å jobbe mot denne uakseptable forskjellsbehandlingen av internasjonale studenter i Norge.

Øyvind Johnson
Studentstyreleder

www.dagogtid.no

PS portalen

<http://ps.uit.no>

Deppa og trett?
- Få hjelp på nett!

..en å snakke med?:
STUDENTPRESTEN
77644097 / 91342023

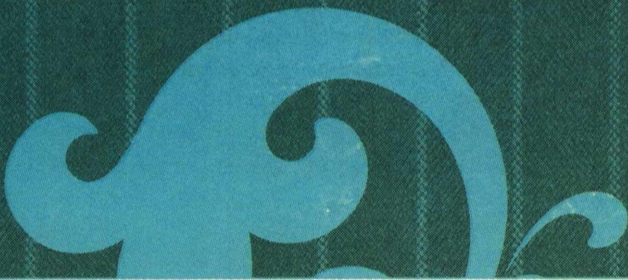
Amnesty International
Studentnettverket i Tromsø

MENNESKERETTIGHETSUKE 19.-27. februar
Spennende foredrag, utstillinger, filmvisning etc.

www.tudent.uit.no/amnesty
amnestystud.uit@hotmail.com

ER DU TUNG NOK FOR Å LYKKES SOM LEDER?

En master fra BI gir deg den faglige tyngden du trenger for å lykkes i morgendagens kompetansekrevede næringsliv.

- Master i økonomi og ledelse - Siviløkonom
- Master i markedsføring - Sivilmarkedsfører
- Master i internasjonal markedsføring
- Master i ledelse og organisasjonspsykologi
- Master i politikk og økonomi
- Master i finansiell økonomi
- Master i regnskap og revisjon
- Master i innovasjon og entreprenørskap **NYTT STUDIUM**

Vi kan love deg et krevende studium og en bratt læringskurve. BIs faglige stab er blant Europas fremste og alle studiene er tilpasset næringslivets kompetansebehov.

Bestill masterkatalog - send BI til 2030
www.bi.no/master

TYNGDEN DU TRENGER

BI

Når noen vi er knyttet til dør, kan være godt å snakke med andre i en tilsvarende situasjon!

Derfor inviterer Studentpresten og Studentrådgivninga til **SORGGRUPPE**.

Det er ingen forutsetning at tapet er av ny dato.

KONTAKT:

Stud.prest Tor Stranda
77644097 / 91342023
tor.stranda@adm.uit.no

Psykolog Hanne Rieber
77649052
hanne.riever@sito.uit.no

BOKSKRED

INNTIL
**85%
AVSLAG**

HENT ÅRETS
MAMMUTKATALOG
HOS OSS!

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D E L

Mens vi venter på Nord-Norgebanen

Onsdag 14.02

Teorifagsbygget, kinoen
Fightclub
Arr.: Kvinnforsk

Tvibit
Gratis konsert
Arr.: Kjærlighetsuka
19.00
The Fernets, Sparrow,
Skinpuppet
Gratis musikk, gratis
kjærlighet. Neste runde er på
meg!

Verdensteateret
Rød
Arr.: Filmklubben
19.00
Trilogien avsluttes. Om du
gikk glipp av de to første må du
nesten gå på den siste.

Tromsø Kino
Mars & Venus
Kinopremiere
Film om kvinnen og mannens
geografiske opphav... visstnok

Torsdag 15.02

Kulturhuset, Lillescenen
Tvinger EU oss til sosial
dumping?
Arr.: Internasjonalt seminar,
Nei til EU
20.00

Nei til EU? Ja til EU? Kanskje
det? Kom og finn ut, få deg en
mening.

Verdensteateret
Tonite Let's all Make Love in
London
Arr.: TIFFF
21.00

Men denne filmen ble da vist
for bare noen uker siden? Hjelp
hjelp. Gå og se den, da vel!

Driv
Metal Meltdown #1
Arr.: Tromsø Metal Klubb
21.00
70,-/50,-
Framework, Destined
Metall, metall...farlige saker.

Fredag 16.02

Elverhøy kirke
Vær hilset! – en konsert til
Petter Dass minne
20.00
Ola Bremnes, Kammerkoret
TRØKK

Tromsø Kino
Natt på museet
Kinopremiere
Ben Stiller skal henge på
museet over natten. Bli med!
Ta med sovepose, lommelykt,
bibel og et pålegg hver (vi deler
med hverandre).

Kulturhuset, Lillescenen
Jan Johanson og Mikal
Lundemo
21.00 (dørene åpner 20.00)
Bare navnet Jan Johanson,
hva skal man si? Det er jo fin
musikk. Tror du vi får høre

Salmer fra kjøkkenet?
Kulturhuset, Storsalen
Dobet Gnahore
19.30
Hm...

Kulturhuset, Verkstedet
Sivert Høyem & The Volunteers
22.00
Mannen med melkestemmen
er tilbake. Denne gangen med
frivillige.

Lørdag 17.02

Driv, 4.etg
Lyd som kommunikasjon
Arr.: Lørdagsuniversitetet
13.00
Boff boff? Spjong kling! Aha!

Verdensteateret
Metropolis
Arr.: Filmklubben
15.00
Stumfilm fra 30-tallet! Hold
kjeft. Den mest kjente
stumfilmen, vil enkelte påstå.

Kulturhuset
Pippi Langstrømpe
14.00
Pippi, det kapitalistsvinet...Hun

er jo dritkul

Kulturhuset, Lillescenen
Townhouse Orchestra
21.00

Driv
Lukas Kasha
Kom klokken 21.00
50,-
Band fra Gjøvik med ymse
referanser. Men Joy Division?
Neppe.

Søndag 18.02

Verdensteateret
Å være og ha – en hyllest til
livet
15.00 og 21.00

Tirsdag 20.02

Hålogaland teater
La Serva Padrona
20.00

Driv
Tirsdagsjazz og vinkveld
Ja, dette er saker!

Verdensteateret
The Fall
Arr.: TIFFF
21.00
Er det fallet eller høsten det er
snakk om?

Onsdag 21.02

Verdensteateret
Ondt blod
Arr.: Filmklubben
19.00
Du er advart.

Torsdag 22.02

Verdensteateret
Mitt liv som hund
Arr.: TIFFF
19.00

Voff voff! He he..neida.

Kulturhuset, Lillescenen
Skeiv solidaritet
Arr.: Internasjonalt seminar,
Tromsø LLH
20.00
Som i homofil?...er ikke det
farlig da?

Fredag 23.02

Bymisjonen
Judasevangeliet
Arr.: Forbundet
20.00
Judas? Han har jeg hørt litt om.

Kulturhuset, Storsalen
I det förflutna
Arr.: Riksteateret
20.00

Lørdag 24.02

Driv, 4.etg.
Litteraturens meddelelse – med
eksempel i Primo Levi og Franz
Kafka
Arr.: Lørdagsuniversitetet
13.00
Alle intellektuelle, stig frem!

Verdensteateret
Lawrence of Arabia
Arr.: Filmklubben
15.00
En ekte film om en ekte helt

AB VIA

Hørt på desken:

- Jørn er en dårlig livsstilsosialist!
- Mener du at han bryter med alle sine prinsipper?
- Ja.
- Det er lett å være enig i det.

Hørt på desken 2:

Spør han onkel Google om ho
Miss Sophie, han har sikkert
nå nasty historia om ho.

Hørt på desken 3:

- Det der er direkte
umarxistisk. Og marxismen
ligger til grunn for all

samfunnsvitenskap. Sier du noe
annet er du reaksjonær.

Utopia om 5 år:

Pornoringer er det hippeste
på kulturmarkedet. Nå har
studenter ved UiTø begynt
å danne pornotrekant- og
firkant.
- Hurra! jubler Bajsa Müller.

Utopia om 15 år:

- James Brown lever enda
jubler, Slubbert Trangstad
Innfjord femten år etter
sulkongens død.

Utopia om 83 år:

Det koster nå 550.000 spenn
inkl. skatter og avgifter for å
feire Valentines Day pr. pers.